

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स ।

धम्मद्वय

नेपाल भाषाया छगू जक लय्पो

वर्ष ४

पूर्ण संख्या ३८-३६

कछला

थिला

बुद्ध संवत् २४६४

नेपाल संवत् १०७१

छगू अंकया १)

दच्छिया चन्दा ३)

* पत्रिका *

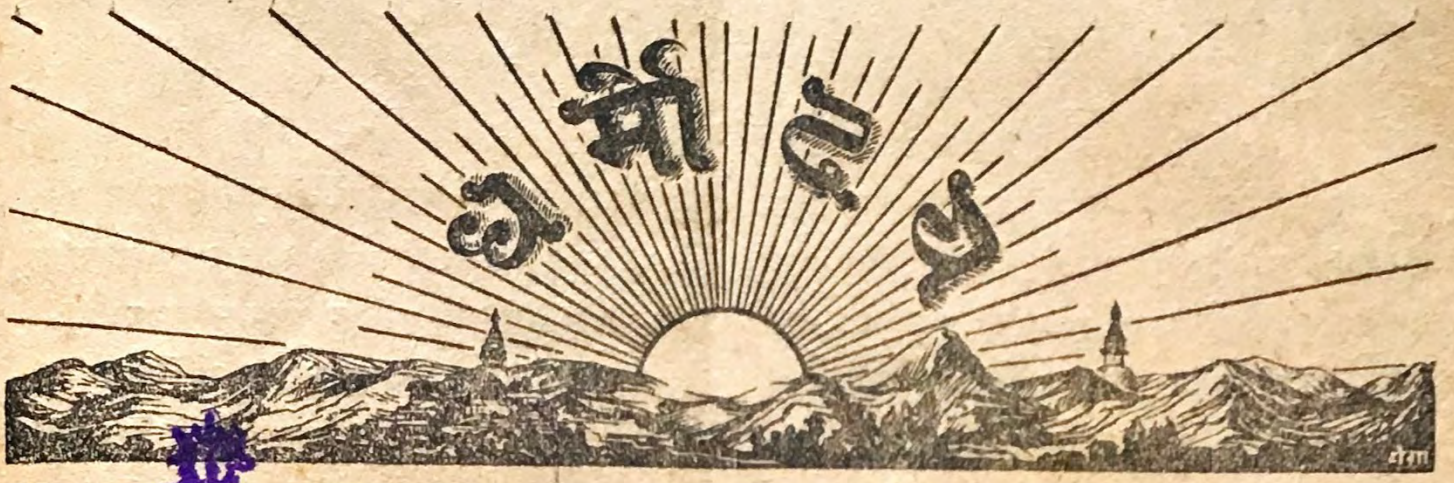
कविता—		मा-बौपितशिक्षा—न्हुछे बहादुर वजाचार्य	१५
प्रेम—निरञ्जन गोविन्द वैद्य	...	धर्म—	
मे—कुमारी विष्णुमाया	...	गौतमिया दान—	१३
पक्षपातयात—हर्षरत्न	...	ब्रह्मजाल सुत्त—भिक्षु बुद्धघोष	२१
कहानी—		मचाखाचा—	
माणवक—सत्यमोहन जोशी	दया	...
व मन्त थें ?—अशोक 'उमंग'	...	उगुंथुगुं—	३२
कल्याण स्त्री—भिक्षु शाक्यानन्द	...	मखु मखु घू—प्रेमबहादुर कंसाकार	...
जि उबले व आ:—रम्भा	...	उत्तरदायित्व—नीलविरसि	...
निबन्ध—		आर्य-मौन—मोहनरत्न कंसाकार	...
साहित्य व जीवन—रत्नध्वज जोशी	...	प्रथम संगीतिया बारे—भिक्षु अमृतानन्द	२५
प्रथम संगीति—भिक्षु अमृतानन्द	...	सम्पादकीय	
विज्ञानयुगे भोगु पत्र—लालधन शाक्य	...	समाचार	

स्वर्गाय केशावती मय्यु

मरणन्तंहि जीवितं

पाल्पातान्सेन, टक्सार त्वाले च्वंम्ह श्री विजुलि बहादुर शाक्यया प्रिय पत्नी श्रीमती केशावती मय्यु प्रथम बैसे हे परलोक प्राप्त जूगुया कारणं शोकी जुयाच्वंपि परिवार-पिनि प्रति समवेदना प्रकट याना ।

ज्वलापासा

“भासये जोतये धम्मं”

१०७७ सम्पादक :—भिक्षु महानाम “कोविद”

वर्ष ४

कलकत्ता

कार्तिक, मार्गशीर्ष वि० संवत् २००७
डिसेम्बर, जनवरी ईस्वी संवत् १९५०, ५१

अंक १-२

प्रेम

श्री निरञ्जन गोविन्द वैद्य

स्वार्थे हे लुप्त जूषिं गन थन इमिसं दयक्कयफै प्रेमया लं ।
संसारे न्हाग्गु याःसां भिनगु मन जुयाः दयक्कयमाः प्रेमया लं ॥
सूद्योन्नं लोकयातः छम्ह-छम्हपतिकं प्रेम उत्थं तथाः हे ।
खयकाच्चंग्गं निभा सो, यल-मयल मया, सक्कभनं प्रेमनं हे ॥
लापाचा वोगु खंला मतलिस्य म्हित्यतः व्वैजुजुं फर्फरं व ।
थःतः योग्गु व जूःया निमित्तन मनसं ग्याःगु भ्या हे मखू व ॥
जूवै भ्वाक्कं मते सो छुछु जुइगु विचाः छुं मयासे लिपाया ।
थःनं सी नापनापं प्रियम्ह मतलिसे प्रेमया मूल्य सीकाः ॥

साहित्य व जीवन

श्री रत्नध्वज जोशी

साहित्य शब्दया नं मचाबले म्हुतु चीप्वा । लिपा हनुमान्या ह्य खंलिसे सुरसानं थें थवं नं संसारयागु तालबाल खंलिसे थःगु म्हुतु तःप्वा याना हल; काव्यप्रकाश आदि जक न्ह्यंगु ह्युत्पवाले नैषध, शाकुन्तल आदि नं न्हाना वल; थौकन्हेला समग्र वाङ्मययात थवं थःगु प्वाथे दुने लोके धुंकल । उकें आ थव अंग्रेजी 'लिटरेचर' शब्दया ज्वलिजो जुल ।

थ्वैगु मेमेगु नं तःता नां दु—सहगमन, हित सहित वर्तमान आदि । तर थौकन्हे नं "साहित्य" धाय् साथ थ्वैत छकःजक खंपिनि नं न्होने दं वैगु थ्वैगु छगू विशेष रूप दु । व खः थःगु सहज रूप लावण्यं, शृङ्गारं व सुशीलतां मुग्ध याना, खायूगु वासः नके मासां नके फुह्य, महायुद्धे छ्वे मासां छ्वे फुह्य कुल बधूयागु थुजागु सुमधुर भाषा शेली विशेष रूप दु । थुकें हे थ्वैत "प्रिय वाक्य" उपाधि बिल; थ्वैगु ज्यायात "कान्ता संमिततयोपदेशयुजे" धाल ।

विद्या ज्ञानया द्वँ खः, फल व्यवहार कुशलता । थथे मधासे विद्या विदेशया नं बन्धु खः; खर्च यालिसे अप्पो दयावैगु धन खः; छ्योलिसे यचुया वैगु तर, मज्जलीगु तिसाः खः, मनया मिखा खः; कल्पलता खः धाय्गु हे थ्वया स्वभाव खः ।

थुकें हे थवं धनुषयज्ञ, दुष्यन्त शकुन्तला विवाह गुलि ब्वने यःगु खः उलि हे तल्लीन जुया राम बनवास, सीता निर्वासन व गर्भिणी शकुन्तलाया अपमान नं आग्रह पूर्वक ब्वने मन दय्के बियाच्वन । चाः व न्हि, मि व च्वापुगुं, विष व अमृत, तथा जन्म व मरण नापनापं दुगु संसारे थव नितां मनूयात थुकथं याना यंकेमाः धैगु थवं न्हापांनिसें हे चा ।

उकें थः सुख दुःखया पासा थ्वैत सभ्य मानव समाजं गुबलें मतोतू । थवं नं इमित उलि हे प्रेमं घय्-

पुना च्वन; इमिसं नं थ्वैत थःलिसेलिसें थकाकां यना-च्वन । तर थन थव सः तापिं पतिचाय् ल्याख्याय् फुनि । आपासिया न्हाय्पने थ्वयाच्वंगु सः थव खः—

'थव साहित्य धैगु माःगु ज्या खं छुं मदया मन ह्याइपुसे च्वनीबले न्हि छ्याय् जक खेले दुम्ह पासा खः । अर्थनीतिया पालिश खः, राजनीतिया छपु तरवार खः ।'

वास्तवे साहित्य भीगु विकासया पल्हा खः । अन्न शारीरिक भोजन खः, साहित्य मानसिक भोजन । थव मनया नसा नं पाठकवर्गया लागी जक खः लेखकया लागी थव आत्माभिव्यक्तिया द्वार नं खः—सूक्ष्म, परिष्कृत व महान् द्वार !

आत्म प्रकाशन जीवन रक्षाया छगू प्रमुख साधन खः । तर थव साधन सकसियां उत्थें जुइमखु । भीहे आदिम बन्धु माकःतेत थौतक नं छें, वसः म्वानि, सिमाय् हुसुलुं चुइ दुसा गा; तर थुखे भी बालक गणयात तक नं खा बाकू अप्पा चूँया भवे व कतामरि नं माल, थवयां च्वेयापिन्त तास, त्रिपासा व बुद्धिचाल माः गुगुली बुद्धियात नं ब्यायामया थाय् दु; अज थवस्वयां नं छतं च्वेयापिन्त साहित्य माः । थुकी छिगु किचः जक मखु, छि हे खने दय् फु । उकें साहित्ययात मनोरंजन अथवा राजनीति व अर्थनीतिया ज्याबः जक खनेगु नं व खुह्य कांतसैं किसियात नो थें, हासा थं आदि खनेगु तुल्य खः ।

साहित्य व जीवन लाः व लुसि थें पेपुना च्वंगु दु । सामयिकता प्रधान दैनिक, मासिक आदि पत्र, शिक्षाया माध्यम स्कूल, कालेज व मेगु सफूया साहित्यं पृथक् निरक्षरवर्गया जीवन रथतक नं थव घःचा विना न्ह्याना च्वंगु मदु ।

द्विगः सुथे जिमि पासा छम्हसित मेह्य पासां बुद्धि

चाले ध्वोलत । पासाया ह्युतुं फिर्हावल—कोखें खें
रव्हीम्ह ! भवा लिपा वेकःया किजां न्हाक खें लहासां
मथूगुलिं पासां धयादिल—गधा ! थौं सुथे न्हाक
थंसां “ऊं ऊं” जक हाला खनलोके ह्मिता च्वंगुलि
वहे किजायात धैदिल—कुम्भकर्ण ! निहने वेकःया
फेशन खन्यवं हे छह्म गायनं “हजूर, जुजु, काजि,
झिगु छे लुं वहया हिति हाय्मा !” धैगु मन्त्रं वेकःया
खलती च्वंगु ध्याग छगः साला काल । नकतिनि जि
चि न्यायत् ध्यवा मदया चिन्ताय् दुना च्वना, जिमि
प्यदं कयोह्म काय् ह्याउंवाउं गु खा गुचा न्याना मव्यु
धका धुले ग्वारा तुला रव्वया च्वन । थुबले थह्म
मचाय्क हे जिगु ह्युतु सनखनि—साया घा कखं
मस्यु !

ध्व खः जीवन व साहित्यया घनिष्ठ सम्बन्ध ।
तर ध्व न्हाप्पांयागु त्वाथः खः; लिखित साहित्य
थुकियागु हे विकसित स्वरूप खः—ध्वयां च्वेच्वेयागु
त्वाथः खः ।

साहित्य फलयतरु खः, मानव जीवन पृथ्वी ।
साहित्यकारया ज्ञान थुकिया हा खः । कविता, कहानी
आदि मू-कचात खः । मेगु कचा मचा व हः विचार
खः । सुपांय व आकाश कल्पना खः । गुगु रसं ध्व
सिमा वाउंया च्वनी व भाव खः । स्वां व मधुर फल
थुकिया परिणाम खः । गुलि निपुणता पूर्वक ध्व सिमा
निर्माण जुल व कला खः । मानव जीवनया गुगु

विभागे ध्व सिमा मदै व मरुभूमि खः । रचनात्मक
आलोचना फय् व निभा खः, ध्वंसात्मक आलोचना
गोफय् । पृथ्वीया दुने बुया व तर, ध्व स्वर्गपाखे स्वया
थहाँ वनाच्वनी; चन्द्र सूर्यादि नक्षत्र, लापा, हा, भँवः,
भंगः आदि शेष प्रकृतिनाप नं ध्वं घनिष्ठ सम्बन्ध
तयाच्वनी । ध्व सिमा जीवनया गुलि दूने थ्यंक व
तप्फागु क्षेत्रयागुं रसं बुया वया, पल्लवित नं जुया-
च्वनी थुकिया आयु नं उलि हे ताहाकः जुइ । शाकु-
न्तल, हैमलेट, गीतांजलि आदि थुजागु हे सिमात
खः । गथे थःगु जन्म भूमि व ऋतुपरिवर्तनयागु द्वाप
सिमां सुचकी मख्, अथेहे देश काल विशेषया मानव
जीवनयागु चिन्ह नं साहित्ये खने दयाच्वनी । भार-
तीय व्यास, वाल्मीकिया यूरोपियन स्वरूप होमर खः;
कालिदासया शेक्सपीयर । दशाननया आधुनिक
अवतार हिटलर, पार्थ सारथीया थौं कन्हेयात लोगु
स्वरूप महात्मा गान्धीजी व महाभारतया वीसौं
शताब्दीयागुरूप महायुद्ध खः । वस्तुया रूप पाःसां
वस्तु पाः मख्, दृष्टिकोण हिलेफु तर, दृष्टि हिली
मख् । वहे रस, वहे हा, वहे कचा, उजागु हे हः, फय्,
निभा आदिया भरे साहित्य तर युग युगतक स्वाना
च्वनी ।

ध्व हे साहित्य कल्पवृक्षया किचले च्वना, आराम
कया, फल नया, भंगःते मे न्यता जीवन न्हाकेगु
सहृदय पाठकवर्गया ज्या खः ।

‘माणवक’

श्री सरयमोहन जोशी

छन्हु गामे चाःहिह्युं प्रकृति व मनूतेगु जीवन
अध्ययन याना छेंद्वहां वोम्ह माणवकयात वया मांम्हं
थथे धाल—“बाबु ! छं जिगु खं छगू स्वीकार
यायला ?” मनमन यौवनंजाया ल्याय्म्ह जुया वोम्ह

माणवकं विनम्रभावं मांम्हेसित लिंसः बिल—“आज्ञा
जुया दिसैं, मां ! आम ह्यु खैं खः !” प्रियपुत्रयागु
शान्तमय लिंसः न्यना, छें याना गृहस्थ जीवन भ्रम
धायक्यगु विचारं काययागु खवाः स्वया मांम्हेसिनं

हानं धाल—“बाबु, छिमि ब्वानाप म्हिग बं:नी छंगु विवाहयागु लागी भमचा मायक्यगु खँ जुल। थ्व छँया भाबी मालिक छ हे खः, जिमिगु जीवनया मत नं छ बाहेक मेपिं सुं दुगु मखु। छँ जिमिगु ज्याखँ व विचारयात सहर्ष स्वीकार या:सा जिमिगु मन-च्वनि, मने चकनां स्वां हई !”

भतिचा गाकंहे विचायाना माणवकं मांहेसित लिसः बिल—“थथे जूसा, थ्व खँयागु यथार्थ यकिन लिसः थौंजा मखु, फतलि फते याकनं लिपा बो ।”

कायभाजु माणवकयागु थ्व खँ नेना मांम्ह अतिकं खुशि जुल। लिपा, बौम्ह कपिलं नं थ्व खँ सिसेलि वनं अति खुशि ताल। अले, छँ बूँ, धनदौलातं परिपूर्णपिं थुमिसं काययागु विवाह कर्म याकनं हे याय धैगु खूब विचार याना जुल।

× × × ×

मगधदेशे दकसिवे नांजाया च्वंम्ह छंम्ह कला-विद् कलाकारया छँ वना माणवकं थथे धाला— “कलाकारजु, रूपयौवनं परिपूर्णम्ह महासुन्दरीम्ह छंम्ह मिसायागु प्रतिमा दयका बियादिसं, मा:गु दक्षिणा जि छित बी !” माणवकयागु विचार व कल्पनानुसारं अले व कलाकारजुं नं फक दक कलां पूर्णयाना: छंम्ह मिसायागु प्रतिमा दयका बिल। थ्व हे प्रतिमा ज्वंका माणवकं थ: मांयाथाय् वना धाल—“पूज्य मां ! थ्व प्रतिमा तुल्यम्ह महासुन्दरीम्ह मिसा प्राप्त जुलसा, जि वनाप विवाह यायगु निश्चय जुल, मखुसां” अले काययागु इच्छा पूर्ण यायत मांभौपिसं दकभनं बांलाम्ह भमचा मायका जुल। तर प्रतिमा तुल्यम्ह भमचा गनं लवीके मफु।

काययागु इच्छा व प्रतीज्ञा पुरे याय मफुगुलि कपिल व वया कलातं साप ताप कयाजुल। इमिसं काययात गुलि खँ न्यंकल, तर दृढ़ प्रतीज्ञा याम्ह माण-वकं चा नचूनम्ह मिसानाप विवाह यायगु मञ्जूर

मया, एक मया, दुइमया, तीन मया।

× × × ×

छंन्दु छंम्ह लमी वहे महासुन्दरीम्ह मिसायागु प्रतिमा ज्वना माणकया लागी भमचा मा:मा: जुल। चा:चा:हिला जूम्ह व लमी भद्र देशे ध्यन। निराश जुया, लिपा वं खूब विचा यानालि व प्रतिमा-यात अनहे देशया स्नानघाटे यंका ब्वया तल। आपलां मनूतेसं वया व प्रतिमायात स्वत, तर थुकि-यागु रहस्य सुनानं थ्वोके मफु, लामीनं सुयातं मकं। कलापूर्ण प्रतिमायागु सौन्दर्य वर्ण दकभनं जुल, मानो व स्नान घाट छगू मूर्तिकला-प्रदर्शनी-स्थल हे बने जुल। छंन्दु छंम्ह बाज्योति वोंम्ह मिसां व महासुन्द-रीम्ह मिसायागु प्रतिमायागु चहक-महक स्वया: अति मुग्ध जुया आका-भाकां वं व प्रतिमायात सजीव भापा: घयपुल। थुगुहे बखते, सपना खना न्हिलं चाम्ह व लमी व मिसायात धाल—“छाय छँ थ्व प्रतिमायात घयपुना ?” भसंग वंका व मिसां लिसः बिल—“खः छि, थ्व मिसाला जिमि स्वामी पुत्री धका च्वना, विनयहीन भावं भवातां दनाजक च्वंगुलि, जि वयात सचेत यायत स्वयागु खः। लमीयागु निराकार निराशा साकार आशा प्रतीत जुल। लमी व मिसायागु पाखें वया स्वामी-पुत्रीयागु फुक परिचय काल। अले, हानं वं लिपा व मिसायाके न्यन—“धात्थें, छिमि स्वामी-पुत्री थ्व प्रतिमा तुल्य हे मखुला ?” व मिसां गर्बसाथ लिसः बिल—“थ्वति ला छु, थ्वयासिकं नं बांला !” लमीयात अग:चा मालां देग:चा ल्थें जुल। माणवकं व वया मांर्वा बोगु पुरस्कारया कल्पना यायां अले व लमी व हे मिसा नाप ल्यू ल्यू वन।

× × × ×

न्यीदँ क्योम्ह माणवकयागु फिन्नुदँ क्योम्ह भद्रानाप शुभ विवाह ज्वीगु पक्का पक्की जुल। भद्रा-

यागु मनोहारी लावण्यरूप कान्ति सौंदर्य खंबले,
माणवकया नोंवाय्थाय् मन्त । धात्थें, भद्रा व प्रति-
मायाम्ह महासुन्दरीया बेसं बांलाम्ह हे ठहरे जुल ।
अकृत्रिम कलां कृत्रिम कलायात बुकूगु हे प्रतीत जुल ।
अले, शुभ लग्न साइते माणवक व भद्रायागु विवाह नं
सिधयावन ।

× × × ×

माणवक व भद्रायागु दाम्पत्य जीवने इमिगु रूप
यौवन सौंदर्यया बिचे छगू आदर्श तर अद्भुत प्रेम नं
सृजना जुल । पति-पत्नीयागु रूपे छगू हे स्थाने एक-
त्रित जूसां इमिसं नोंमवा, इमिसं शरीर स्पर्श मया ।
निस्तब्धताय् व मौनव्रते हे इमिगु प्रेम अंकुरित जुल,
पल्लवित जुल, पुष्पित जुल । भातं धयां कला, कलांनं
धयां भात, तर इमिगु जीवने प्रेम धैगु भाववाचक
तुल्य हे जुल, प्रेम धैगु स्वैगु चीज हे जुल थीगु चीज
मखु । भातं कलायात, कलातं भातयात नोंवायगु,
नों त्वीगु साहस इच्छा मया, मानो इमि थःथः छु
प्रतीज्ञा खः सुनानं मस्यु ।

× × × ×

मांवाँ सिस्तेलि तःन्हु लिपा, छन्हु नय-नी सिधेक्य
धुंका, माणवकं छु सुरे व छु भावे खः, कलाः भद्राया
न्होने थथे न्हापां निस्तब्धता व मौनव्रत भंग याना
नोंवात —“प्रिय, भद्रे ! छें बूं तिसा वसः धन दौलत
फुक्क्यागु ताःचा-क्वें छंत लःल्हायत्यना, छं कायगु
स्वीकार या ।” भद्रां नं निस्तब्धता व मौनव्रत भंग-
याना छु सुरे व छु भावे खः, पतिदेवयात थथे वं
लिसःबिला —‘आर्य्यपुत्र ! ताःचा क्वेंयागु जिम्मावारी
ज्वीगु जिगु इच्छामदु, लालचा नं मदु ।’

थुलि हे खं जुसेलि, माणवक व भद्रायागु प्रेम
पराकाष्ठाय् ध्यन । हानं, इमिसं निस्तब्धता व मौनव्रत
हे कायम यात ।

× × × ×

तःन्हु लिपा छन्हु, महातीर्थ गामं नाप नापं प्यहीं
वोपिं माणवक व भद्रा निपू लँया काले थ्यंक वला ।
अले माणवकं थः कलायात निस्तब्धता व मौनव्रत
भंग याना छक हानं धाला—‘भद्रे ! छ खःपत्तियागु लं
हुं ।’ तथैव भद्रां थः पतिदेवयात धाला—‘आर्य्यपुत्र
छि जवपत्तियागु लं मासं !’ अनंलि, निम्ह निम्तिपू
निखे बाया वन । इमिगु छु लक्ष्य व छु उद्देश्य खः
सुनानं मस्यु । सृष्टिया कालंनिसें चले जुयावया च्वंगु
दाम्पत्य जीवन व प्रेम नं माणवक व भद्रायापाखे
निखेस बच्छि बच्छि जुया बायावन ।

× × × ×

अनंलि छन्हु, ‘जिजाभाजु माणवक पत्नी सहित
ज्वना’ छें बूं त्याग याना अनवं थनवं मसीक प्यहीं
वन धैगु समाचार न्यसेलि भद्राया मांवापिसं अनेक
सुर्ता व ताप काल । छें तोता छाय प्यहांवनज्वी, आः
गनवनज्वी’ धैगु चिन्तां इमित मतोतू । इमिसं थाय्
थासपत्ति जिजाभाजु व म्हाय भद्रा मायक्य छत ।
तर इमिगु खैखबर गनं मदु ।

अनंलि हानं तःन्हु लिपा छन्हु, शोक व चिन्तां
प्रस्त जुया च्वोपिं मांवायाथाय् इमि हे थःथिति
जुया च्वोम्ह छम्ह मनूनं वयाः इमित थथे सन्देश
कंवल—‘का म्ही जिजाभाजु व म्हायमचा जा वेणु-
वने च्वना च्वन खनि ।’

अले, भद्राया मांमं सतर्क जुया व मनूयाके न्यन
धात्थें ला ?

व मनूनं सप्रमाण भावं लिसः बिल—‘थव मिखां
स्वया वया !’

अले हानं भद्राया व्वां व मनूयात धाल—‘सुख
ऐश्वर्य पूर्णपिं लावलुसिथें मिले जुया च्वोपिं पति पत्नी
वेणुवने छाय वनज्वी हरे !’

मिखाय् खेवबि जायका भद्रायामांमं हानं व मनू-

याके न्यन—‘मीसं सःतः वीसा इमित छँ व्वना हे मफैला ?’

व मनू नं क्वातुभावं लिसः बिल -‘असम्भव !
छायधाःसा इपिं निम्तिपुनं भिक्षु भिक्षुणी ज्वी धुं कल
अम्भ थ्व हे न्हायपनं जि न्यना वया—‘भगवान सर्वज्ञ

बुद्धं जा भी जिजाभाजु माणवकयात महाकाश्यप
धका सम्बोधन याना च्वन ।”

थ्व लँ न्यना, भद्राया मांब्वां हानं मेगु लँ न्यनेत
शास थकायगु साहसयाय मफुत । शोकाकुलं इपिं
निम्तिपु अनसं भोसुत । व लँ कं वोम्ह मनूयाजक छुं
याय् गथे याय् छु धाय् छु मधाय् जुयाच्वन ।

“व मन्त थै ?”

श्री अशोक “उमंग”

जि गुलि विचायाय्धुन, अय्त्तं मज्जू । जीहे
मज्जू । छाय्थै मस्यु, व खन कि मने छगू गजबगु
धुस्समिना वईगु । अले न स्वय्फू, छयों अथैहे म्फुके
जुईगु । बस, थुलिहे ! न जि वयात बांलाक स्वयफू
न स्वय्गुहे मती दु । वन, वल, थुलि हे । वयागुजक
छाय् विचाः यानागु छाय् विचार वईगु । जि गुलि
ध्वीकेत सनेधुन तर अँ, ध्वीकेमफू । छु धयागु रहस्य ।

लेखक

आःला दिकनंचाल, ध्वीकेगु वासताहे नं मयाय्-
धुन । जिमि सु धका ! अँ वास्ताहे मयाना हयधुन ।

तर, छन्हू सरासर वना वहे लं, ग्याग्यां तीजक थःस्व-
या । खनेमदु । भ्रसंकवन, मने उठल-पुठल ज्वीक
ल्याहांवया । छाय् खने मदुगु मन सक्-सक् वन ।
छन्हू वन, निन्हू वन स्वन्हू वन, बस, धराधरा वनाहे
च्वन, लंकेमफू, छाय्थै मस्यु ।

थःगु सुनसानगु कोथाय् थस्स-मुस्स पाय्क गोतुला
च्वना । मने अने अनेगु विचाःवयाच्वन, वनाच्वन,
तर वयागु विचाः न्हौने वय्वं हे वहे वहेजक वया-
च्वन । जिला इति-मिमि हे कन । छुयाय् वया-
च्वंगुयात ! आसे धया रोके याय्मफू । जि थःगु
विचार मेपाखे छवयत्त सना, “थ्व संसारया जकं भा
दुला ? गुलि वयाच्वन, गुलि वनाच्वन, सु गथे,
सुयाजक भर !” चौ पलखतक दित । तर हानं .।
जीहे मजिया वाथाक दना, तुती न्ह्यो न्ह्यो मन
ल्यू ल्यू वनाच्वना । गन वनेगु । छ याः वनेगु छुं हे
लक्ष मदु । वनाच्वना, बस वनाहे च्वना । न्हाय्प
तिन्न मिनावल, सः छगू ताय्दुथ च्वनावल । छु सः
छुं ध्वीकेमफू । सःपाखे सरासर वना । सः धराधर
सत्तिना वल, “तुं छयाय् पाकुं छयाय्” तुति थप्प
दित । जि स्वया च्वना । न्हौने लस्कर छवथां वन ।
हिसिचादुगु खःचा, गुलि बांलाक चवं फाय्का तःगु !
प्यम्हेस्यां क्वयाः यंकाच्वन । आहा गुलि बांला !

तर....। सुकु-सुकु खोगु सलं जि तोले जुयाच्चनां ।
इपि धराधर वनाच्चन । गनं मदिस्से, गनं मस्वस्से
वनाच्चन । वं वं लिबित । मि-भाय् दनावल । जिगु
नुगः नं ख्वाउसे चवनावल । छुं हे मचाल । भसंक

वंबले थःगु हे कोथाय् । व लुमंकेत स्वया ल्हे ममं ।
जि हे मचायक मिखां निफुति तुलुकक वयाः बँय्सं
लात । स्वया चवना मगंतले । नुगलं तीजक नवाना-
हल "व मन्त थें ? ..."

मखु, मखु घू

श्री प्रेमबहादुर कंसाकार

पारारारारारा !

पारारारारारा !

सुथया पहर । क्यातुगु निभा त्वयाच्चंगु । निम्ह
बखुं सैर यायत वन । निम्हं छको-छको बाजि नल ।
अले स्वाय्-स्वाय् सः वयक कावा ननं थाहाँ वन—
च्चे, च्चे । क्वे च्वंपिसं खने हे मन्त । मानो पिलिक्क
पिलिक्क जुजुं शून्ये हे विलीन जुयावन ।

माबखुं—“अहा ! गुलि न्हाइपुसे च्वं ! न्हाबले
थथे हे सैर यानाच्चने द सा गुलि ज्यू हला ?”

बाबखुं—“जिला ज्यू तर,

माबखुं—“तर छु ? वयार्थेन्या न्हाबले बागः-
च्याः खँ ह्हायमा !”

घौपलख निम्हं सुम्क च्वन ।

बाबखुं—“अहा ! गुलि यइपुसे च्वं ! हुंकन
हिमालयया च्वकाय् छको जूवने न्हाःला ?

माबखुं—“महाः । जि ला व्वया हे जक च्वने
न्हाः । बरु अक्क च्चे वनेनु । गुलि सिच्चुक फय्
वयाच्चंगु !

सुइँ ... इँ इँ सः वल । लिफः खलं बोरि । तीर
समान हानेयाना दयाच्चंगु । निम्हेस्यां सातु वन ।
हंसं थाय् तोतल ।

बाबखुं छले जुल । माबखुं फुके जुल ।

माबखुं (त्वाथं बाबखुंया छयले क्वानाः)—

“जि छिनाप प्रेम जुल ।”

बाबखुं (माबखुंयात क्वथीक स्वयाः)—

“गबलेंनिसें ?”

माबखुं (बाबखुंया त्वाथे त्वाः दिकाः)—

“नकतिनि ।”

बाबखुं (मचा -लिचिलाः)—“जितः छखनाः
घृणा जुल ॥”

माबखुं (त्वले जुयाः बाबखुंयात स्वयाः)—

“गबलेंनिसें ?”

बाबखुं (फरक्क फहिलाः)—“नकतिनि ।”

घौपलख निम्हं सुम्क च्वन ।

माबखुं—“घू ! घू !”

बाबखुं—“मखु, मखु घू ! मखु, मखु घु !”

x x x

पारारारारारा !

सुइँत्त !

बाबखुं च्चे वन । माबखुं क्वे वन । क्वं 'घू !
घू !' सः वयाच्चनीगु ।। च्वं 'मखु, मखु घू ! मखु,
मखु घू !' सः वयाच्चनीगु ।

प्रथम संगीति

(गतवर्षया अंक ७ पौ १८९ लिसे सम्बन्ध)

भिक्षु अमृतानन्द

[भूल सुधार—श्वयां न्हापा प्रकाशित जगु प्रथम संगीतिया लिपिस आनन्द स्थविरं विरेचन भपा बिज्यागु खँयाथाय्, विचेरन भपा बिज्याय धुंका वसपोल राजगृहे बिज्यात धका सीकेमाल ।

हानं, वसपोल संगायना याः थाय् बिज्यागु बारे श्रावस्ति राजगृहे सप्तपर्णि गुफाय् बिज्यात धका मकासे, राजगृहे वसपोल च्वना बिज्यानाच्वंगु विहारं सप्तपर्णि गुफाय् बिज्यात धका सीकेमाल ।—ले०]

महाकाश्यप महास्थविरादि न्यासल प्रतिसम्भिदा-लाभी अरहन्त महास्थविरपिसं बुद्ध-शासन चिरस्थायि याय्त चय्यदोल धर्मस्कन्ध व्याक संग्रहित याय् सिधसेलि आनन्द स्थविरं संघ-सभाय् थथे निवेदन यातः—

“भन्ते संघ ! परिनिर्वाण समये भगवानं जितः थथे उजुं दय्का बिज्यागु दु—‘यदि आनन्द, संघया इच्छा जुल धाःसा जि मदय्धुंका क्षुद्रानुक्षुद्र शिक्षापद मदय्का छो”* ।

“आनन्द ! छं तथागतयाके क्षुद्रानुक्षुद्र शिक्षापद धयागु छु छु खः धका न्यना लाकि मन्यना ?”

“मन्यना भन्ते ।”

अले थुगु विषये संघ-सभाय् भारी छल-फल जुल । गुलिसिनं प्यंगू पाराजिका शिक्षा तोता मेगु व्याकक शिक्षा क्षुद्रानुक्षुद्र शिक्षापद ज्वीमाः धका धाल । गुलिसिनं प्यंगू पाराजिका व भिस्वंगू संघादिशेष तोता मेगु व्याकक शिक्षापद क्षुद्रानुक्षुद्र शिक्षापद ज्वीमाः धका धाल । हानं, गुलिसिनं पाराजिका संघादिशेष

* आकंखमानो आनन्द संघो ममच्चयेन खुद्धानुखुद्धानि सिक्खापदानि समूहनेय्य ।— महापरिनिर्वाण सूत्र ।

तथा निगू अनियत शिक्षा तोता मेगु व्याकक क्षुद्रानुक्षुद्र शिक्षापद धका धाल । थुगु प्रकारं विविध विचार प्रकट यात । अन्तस प्यंगू पाराजिका, भिस्वंगू संघादिशेष, निगू अनियत, स्वीगू निस्सगिय पाचित्तिय, ग्वीनिगू पाचित्तिय व प्यंगू पाटिदेशनीय तोता मेगु व्याकक शिक्षापद क्षुद्रानुक्षुद्र शिक्षापद ज्वीमाः धका धाल । थुगु प्रकारं क्षुद्रानुक्षुद्र शिक्षापद सम्बन्धी अनेक छल-फल जुयानं, क्षुद्रानुक्षुद्र शिक्षापदया बारे तथागतया धारणा ‘थ्व हे खः’ धका निश्चय याय् मफुसेलि, संघ-सभाया नायोजुया बिज्याकः महाकाश्यप महास्थविरं थ्व खँया निर्णय थुकथं याय्गु बुद्धिमान्नीज्वी धकं भालपाः संघ-सभायात थथे निवेदन यातः—

ज्ञप्ति (सूचना) —“आयुष्मान संघ ! म्ही शिक्षापद गृहीगत नं दु हानं गृहस्थपिसं थ्व नं स्यू कि श्रमणशाक्यपुत्रपित थ्व योग्य थ्व अयोग्य । यदि म्हीसं क्षुद्रानुक्षुद्र शिक्षापद ‘थ्वका’ धका उकियात मदय्का छवत धाःसा लोकं म्हीत थथे धाय्फु—‘श्रमण गौतमं श्रावकपित धुम्रकालिक शिक्षापद दय्का थकल, गौतम दत्तले हे जक थुमिसं गौतमया शिक्षा पालनयात, गौतम जक मदय्धं पालन मयात”* । अतएव जिगु बिचारे

* सन्तम्हाकं सिक्खापदानि गिहीगतानि गिहीनोपि जानन्ति इदं वो समणानं सक्यपुत्तियानं कप्पति इदं वो न कप्पतीति । सचे मयं खुद्धानुखुद्धानि सिक्खापदानि समूहनिस्साम भविस्सन्ति वत्तारो धूमकालिकं समणेन गौतमेन सावकानं सिक्खापदं पञ्जात्तं याविमेसं सत्था आसि ताविमे सिक्खापदेसु सिक्खंसु, यतो इमेसं सत्था परिनिब्बुतो न दानिमे सिक्खापदेसु सिक्खन्तीति ।—चूलवग्ग ।

यदि सकल संघ-सभाया छगूराय, छगू विचार जूसा संघपिसं भगवानं दय्का मतःगु शिक्षापद मदय्केगु, दय्कातःगु शिक्षापद मस्यंकेगु बरु भगवानं दय्कातःगु शिक्षापद पालत याय्गु हे उचित धे च्व *।”

थुलि धयाः पुनः महाकाश्यप महास्थविरं थुगु प्रस्तावे सकसियां राजि दुला मदुखनि धयागु सीकेत निम्नरूपं प्रस्ताव पेश यातः—

“आवुसो संघ ! थव अवस्था थःगु स्वीकृति बीगु अवस्था खः, अकिं गुम्हसिया, भगवानं दय्कामतःगु शिक्षापद मदय्केगु, दय्कातःगु शिक्षापद स्यंका मछ-य्गु बरु दय्कातःगु शिक्षापदे अवनत जुयाः उगु शिक्षा पालन याय्गुलि राजि दु, क्षम दु व सुमुक-च्वं गुम्हसिया राजि तथा क्षम मदु वं धाः।”—थव अनुश्रावण जुल ।

अनुश्रावण याय्धुंका प्रस्तावया विपक्षे सुनानं छुं धाः मदुसेलि महाकाश्यप महास्थविरं व प्रस्ता-वयात सर्वसम्मतं पास ठहरे याःगु भालपाः थथे धया विज्यातः—

“संघया, तथागतं दय्कामतःगु शिक्षापद मदय्-केगु व दय्कातःगु शिक्षापद मस्यंकुसे दुगु शिक्षा व्याकक पालनयाय्गुलि राजि दु, क्षम दु, स्वीकृत दु, अकिं संघपि सकले सुमुक च्वंच्वन अतएव थव प्रस्ताव सर्वसम्मति पास जुल धका धारण (निश्चय) यानागु जुल ।”—थव धारणा जुल ।

थुकथं बुद्ध-प्रज्ञप्ति शिक्षापद व्याकक गथेखः अथे रक्षा याय्गु बारे निश्चय याय्धुंसेलि स्थविर भिक्षु-पिसं आनन्द भिक्षुयात थथे धालः—

१—“आवुसो आनन्द ! थव छंगु दुष्कृत्य खः, गुगु

किं छं भगवान् दनिबले हे क्षुद्रानुक्षुद्र शिक्षापद छुखः धका न्यनामत । अतएव थुकिया बारे छं क्षमाप्रार्थना (देसना) या ।”

“भन्ते, त्रिस्मृति जुया जि व खं भगवान्याके न्यने मफुत । थुके जि दुष्कृत्य मखना । तथापि छल-पोलपिनि वचनयात सिरोपरयासे जि क्षमाप्रार्थना याय्* ।”

२—“थव नं छंगु दुष्कृत्य खः आनन्द, गुगु छं तथागतया वर्षाण-वस्त्र न्हुयाः सुल । थुकियाबारे नं छं क्षमाप्रार्थना या ।”

“भन्ते ! न जि उगु वस्त्र अनादरं न्हुया सुया । न जि थुके दुष्कृत्य खं, तथापि छलपोलपिनि वचन-यात सिरोपरयासे जि क्षमाप्रार्थना याय् ।”

३—“आनन्द ! थव नं छंगु दुष्कृत्य खः, गुगु छं तथागतया शरीर ख्वभि प्याक दकेन्हाप्पां ख्वया-च्वंपि मिसातय्सं भागियाकल । थुकियाबारे नं छं क्षमाप्रार्थना या ।”

“भन्ते ! जि व मिसातय्त थ-लिमबाय्मा धयागु विचारं तथागतया शरीर दकेन्हाप्पां भागि-याके बिया । थुकी नं जि दुष्कृत्य मखना । तथापि छलपोल पिनि वचनयात सिरोपरयासे जि क्षमा प्रार्थना याय् ।”

४ “थव नं छंगु दुष्कृत्य खः आनन्द, गुगु छं भगवानं अपाय्च्व स्पष्टज्जीक धालं नं भगवान्याके छगू कल्पतक च्वनाविज्याहुं सुगत, धका प्रार्थना मया । थुकियाबारे नं छं क्षमाप्रार्थना या ।”

“भन्ते ! मारं जितः तोपुया तःगु जूया निति जि भगवान्याके अथे धका प्रार्थना याय् मफुत । थुके नं जि दुष्कृत्य मखना । तथापि छलपोलपिनि वचन-यात सिरोपरयासे जि क्षमाप्रार्थना याय् ।”

* अपिचायस्मन्तानं सद्दाय देसेमि तं दुक्कटन्ति ।—चूलवग्ग ।

* यदि संघस पत्तकल्लं संघो अप्पञ्चत्तं न पञ्चापेय्य, पञ्चत्तं न समुच्छिन्देय्य, यथा पञ्चत्तेसु सिक्खापदेसु समादाय वरोय्य ।—चूलवग्ग ।

५—“श्व नं छंगु दुष्कृत्य खः आनन्द, गुगु छं तथागतया धर्म-विनये (शासने) मिसातयत् प्रव्रजित याकेगुबारे प्रोत्साहन यात । थुगु बारे नं छं क्षमा-प्रार्थना या ।”

“भन्ते ! जि प्रजापति गौतमियात भगवानया मांया साखै क्यहे भालपाः हानं भगवान्या मां स्वर्ग-वास जुसैलि वसपोलयात प्रजापति गौतमि, दुरु त्वंका पालन-पोषण यात, वरो उपकार यात धकं भालपाः मिसातयत् तथागतया धर्म-विनये प्रव्रजित याकेगुली प्रोत्साहन याका । थुके नं जि दुष्कृत्य मखना । तथापि छलपोलपिनि वचनयात सिरोपरयासे जि क्षमा-प्रार्थना याय् ।”

* * * *

“भन्ते ! परिनिर्वाण समये भगवानं जितः छन्न भिक्षुयात ब्रह्मदण्ड व्यू धका उजुं दय्का विज्यागु दु ।”

* आनन्द स्थविरयात दोषी याःगु बारे सर्वास्तिवादीपिनि विनय ‘दुल्वा’ धयागु ल्हासाया सफुली आनन्द स्थविर अर्हज्जी न्हाव हे वसपोलयात दोष लगे यात धका धयातल—life of the Buddha, by Rockhill (1907)

“न्यंला ले छं आनन्द, तथागतयाके ब्रह्मदण्ड छु खः धका ?”

“न्यना भन्ते !”

“अथे जूसा छ हे वना छन्न भिक्षुयात ब्रह्मदण्ड व्यहुँ ।”

“जि याकचा वने मछा भन्ते, छन्न भिक्षु साव चण्डाल ।”

“अथे जूसा मेपि भिक्षुपि पासा कया हुँ ।”

थुलि खँ न्यना आनन्द स्थविर आपालं भिक्षुपि पासा वना कौशम्बि नगरे वनाः अन उदेन जुजुं प्रसन्नतापूर्वक व्यूगु सलांसः चीवर दानकया, घोषिता-रामे छन्न भिक्षुयाथाय् वना, छन्नयात तथागतं ब्रह्मदण्ड याना थकुगु खँ ब्याक्क कना ब्रह्मदण्ड बिल । छन्न भिक्षु ब्रह्मदण्डया खँ न्यनाः साव दुःखित जुल, शोकयात, पश्चाताप यात । पश्चातापया कारणं मन विरक्त जयाः याकचा छथाय् वनाः विदर्शना बदे यात । अन्तस चित्तमल ब्याकं नाशम्ह जयाः छम्ह अर्हत् जुल । अरहत् जुसैलि वसपोल ब्रह्मदण्डं मुक्त जुल ।

विज्ञान युगे ज्ञागु पत्र

श्री लालधन शाक्य

सत्य, त्रेता, द्वापर व कलिया हिसाबं वर्तमान युगयात ‘कलियुग’ धयातल । हाकनं आधुनिक विद्वान्तेसं थुकियात हे विज्ञान व यन्त्रया युगनं धाल ।

श्व विज्ञान व यन्त्रया युगे विज्ञानं असम्भवगु-यातनं सम्भव यानाबिल । थुके हरएक थाकुगु व अःपूगु ज्यायात अर्थात् संसार निर्माण निसैयानाः उकिया विनाशतक नं अःपूक व याकनं याय्गु उद्योग यानाचवन गुगु कार्ये परिश्रम व धन नं आपाः

व्यय याय्म्वा । थुकिया सहायतां मनुतेत गुलि अःपुया वल, उकिया वर्णन याय् अःपू मजू । अमर्त हे विद्वान्तेसं थववय्सं अःपुईकेत थःगु शक्ति अनुसन्धान व आविष्कारया ज्याय् छयलाजुल । छखें संसारयात स्यंकेत एटम् बमथे ज्यागु विनाशकारी अस्त्र ठीक यानाहल, मेखें संसारयात नवनिर्माणया साधन तयार याय्गु कोशिश यानाचवन । हरएक प्रकारया ज्या वैज्ञानिक ढङ्ग हे यन्त्रादिया सहायतां पूरा याय्गु विचार यानाचवन ।

थुगु अवस्थाय् सभ्य संसारे समाचार पत्रया महत्व सकल व्यक्ति सीकाहयधुंकल । थुकिया अनुभव विभिन्न प्रकारया न्हून्हुगु पत्रतेगु प्रकाशन संख्या व पाठकतेगु वृद्धि हे अःपुक सीकेफई । न्हापा न्हापा गुगु देश वा शहरे छगू-निगू पत्र प्याहाँ वयाचवंगु खः आः उगुहे शहरे कैयौं पत्र पत्रिका प्याहाँ वयाचवन । दृष्टान्त स्वरूप भीगु नेपाल देशेहे नं छको स्वयादिसँ । छुं दं न्हापा गोर्खा-पत्र छगू बाहेक मेगु दु धका सुनानं स्यूला ? तर प्यंगू-खुगू पत्रजा थननं प्याहाँ वय् धुंकल ।

भी नेवा दाजु-किजापिन्त थव अत्यन्त हर्षया खँ खः कि—भीगु पत्र (धर्मोदय) थुगु अवस्थाय् भीगु सेवाय् उपस्थित जुयाचवन । थवनं छगू व्यवहारे 'मदुगु वय्सं भतिचा दुगु उत्तम' धयागु उखानयात पूर्ण यायगु लक्षण खः, तसर्थ थुकं भीत हर्षोदय जुई । तर छुयाय ! थज्यागु युगे नं थलिमछि नेवा दाजु किजापिं दुगु देशे (नेपाले) नेवा भाषाया सर्वस्व पूंजी पत्र हे केवल धर्मोदय । हानं थुकी छको अन्वेषण यानादिसँ, थव छगू पत्र नं गज्यागु रूप प्याहाँ वयाचवन । सम्पादकजुया सम्पादकोयं स्पष्ट याना बरोबर कयनाचवंगु हे दु । छु थव भीगु निति लज्याया खँ मखुला ?

थथेक स्वयम् । न्होने चवंगु देशे हे गज्या गज्यागु पत्रत गज्यागु विशाल र रूप फैले जुयाचवन, अयनं समाचारया लागी थव पत्र पत्रिकाया ज्या हे धीला (मन्द) तिति धका वैज्ञानिकतसे रेडियोद्वारा नं पत्रादि समाचारया व्यवहार यानाहयधुंकल । अम् थव स्वयानं अःपूगु ज्या यानाहइगु सम्भव नं दु । विज्ञानया सहायतां आविष्कृत यन्त्रं असम्भवयात नं सम्भव यात । न्हापां रेडियो यन्त्रया सहायतां समाचार, में तथा मनोरञ्जनया मेमेगु खँ छगु धासंमेगु थासे छुयगु व न्यने दइगु । छापेयायगु संवादत व चित्रत, तार व रेडियोयागु सहायतां समाचार पत्रत प्रकाशन

यायगु प्रारम्भ यानाचवन धयागु खँ जा भीसं न्यने हे दयाचवन ।

बल्ल बल्ल भीगु समाजे भीगु भाषाया लेखकपिं छम्ह निम्ह प्याहाँवल, तर छु पत्रे छु लेख च्वई जम्मा पूंजी हे धर्मोदय छगू वनं मासिकपत्र । दच्छि-यंकं लेख छापे जुसां भिनिगू हे मखा छम्ह लेखकया ! सुं नव लेखकं छगू-निगू लेख च्वयगु उत्साह पिकाई । तर छगू पत्रे गोम्हसिगु लेख न्हयनी ? शायद लेखकं थःम्हं छुयागु मिति निनाः थःगु लेख प्रकाशनया प्रतिक्षा यानाचवनी । मन्हनाः वा योभ्य मजुयाः व लेख प्याहाँ मवल धाःसा धर्मोदययात पक्षपातीया पदवी बी धुंकी । बांवांलाःगु ल्ययाः मतयला धाःसा जम्मा छगू पत्र नं याकनं फसं प्विकेयंकी छु धायगु ! विज्ञान युगे नं भीगु पत्र छमूया गवायधंगु गन्थन !

थज्यागु अवस्थाय् प्याहाँ वयाचवंगु धर्मोदययात दीर्घायु कामना यानाः साथे पाक्षिक, साप्ताहिक पत्रत पिकयाः मातृभाषाया सेवा यायगु सकल भी दाजु-किजा तता-केहेँ-पिनिगु कर्तव्य खः । नव लेखक ज्वीमा वा निपुण लेखक, फुकसिनं धर्मोदययात प्रेमया दृष्टि स्वयमाः । थुजागु अवस्थाय नं भीसं थवयात सुरक्षा यायमफुसा विज्ञान युगे भीगु समाजं भीत सरा बीगु निश्चय । आपालं दाजु-किजापिं विविध भाषं लेख च्वयसःपिं दु, तर मातृभाषां छुं च्वयमाल कि मे बांन्यानाचवनेमाः । थव फुकं भीगु भाषं ब्वनेगु व च्वयगु मदयाचवंगुया फल खः ।

निगू-प्यंगू पत्र-पत्रिका मदयकं नव लेखकते शक्ति सञ्चार ज्वीत थाकु हे धायमाः । कारण स्वकोतक-यागु उत्साह नं पूर्ण मजुल कि न्हागु कार्य नं तोतीपिं हे आपाः दु । ब्वनेगु व च्वयेगु थव विज्ञान युगे अत्यावश्यक । तर आवश्यकतायात पूर्ण यायत अग्र-सर ज्वीम्ह सु ? अकिं थव दुगु भीगु पत्र धर्मोदय छमूयात नि तेवा बियाः बल्लाक तुति च्वीकेगु साप हे उत्तम, परमावश्यक नं ।

मे

कुमारी विष्णुमाया

चाःगु रे न्ह्यलं नकतिनि जिमि रे ।
खंगु रे मिखां नकतिनि जिमि रे ॥

(१)

कुम्भकर्ण न्ह्यलं चाल ।
घने हानं मखु रे ॥
अलिस जुयाः फांगां फायाः ।
च्वने हानं मखु रे ॥

(२)

सय्कासीका कायगु जुल ।
विद्या स्यनाः आः ला रे ।
सत्य-सत्य मयल जिम्त ।
न्हापायागु चाला रे ॥

(३)

भङ्गः हालाः व्वया जूगु ।
अर्थ जिम्सं सीके रे ॥
तुंथी च्वम्ह व्व्यांचायागु ।
बुद्धि जिम्सं स्यंके रे ॥

(४)

जीवन धन जिमिगु ।
छ्येमाखु व्यर्थ रे ॥
मिसायागु जीवने नं ।
अवश्य दु अर्थ रे ॥

(५)

स्वर्ग, मध्य, पातालया ।
सफू प्वीकाः व्वने रे ॥
मनू जुयाः जन्म कयाः ।
मनू जुयाः च्वने रे ॥

(६)

दनेधुन मद्येनेत ।
न्यने, स्वये धुन रे ॥
सभ्यताया महत्व नं ।
थ्वीकाकाये धुन रे ॥

चाःगु रे न्ह्यलं नकतिनि जिमि रे ।
खंगु रे मिखां नकतिनि जिमि रे ॥

—**—

गौतमिया दान

खुदं लिपा शाक्यमुनि बुद्ध कपिलवस्त्वी ल्याहां विज्यात । वसपोलया दोलंदो थव-थितिपिं वयाः वसपोल नापलावल । तर वहे पुलंगु छांतं सुनानं वसपोलयात लाहात ज्वजलपाः नमस्कार नं मयाः । भन् इकले अथे याय्मालि धका मचा मचातय्त न्होने तयाः थःपिं सकले ल्यूने च्वन । शाक्य-कुलयापिनि जात्याभिमान खनाः वसपोल महामुनिजुं इमि मान मर्दन यानाविज्याय्त अलौकिक चमत्कार क्यना-विज्यात । थ्व चमत्कार खनाः शुद्धोदन महाराजं, काय् शाक्यमुनि बुद्धयात सास्तांग प्रणाम यात ।

शाक्यमुनि बुद्ध, शाक्य राजकुमारपिसं दय्का व्युगु निप्रोधारामे लच्छिति च्वना विज्यात । वसपोल च्वंजोछि कपिलवस्तुयापिं सर्वसाधारण मनूत वयाः वसपोलया शान्ति-सन्देश न्यनाः प्रसन्न जुयाः वसपोलयात यथाशक्ति दान-प्रदान यात । प्रजापति गौतमि महारानिया नं भगवान्यात छुं चदे यायगु इच्छा जुल । प्रजापति गौतमि महारानि भगवान्यात छु बी धका विचाःयात । अन्तस, थःगु हे लाहातं काफेना चीवरयात काप दान बीगु निश्चय यात । छन्हू प्रजापति गौतमि भगवान्याथाय् वनाः थथे निवेदन यातः—

“भन्ते भगवन् ! थ्व कापनिसा जिं थःगु हे लाहातं थाना छपित धका तयार याना ह्यागु, कृपा-तस्ये थ्व काप निसा चीवरयालागी छलपोलं स्वीकार याना कया विज्याहुँ ।”

“गौतमि, थ्व काप संघयात अर्पण याः, संघयात अर्पण याय्व जितः नं अर्पण याःगुज्जी ।”

“मखु भन्ते ! जिं छलपोलया नीति विशेषरूपं तयार याना ह्यागु, अकिं कृषापूर्वक छपिसं हे स्वीकार याना कया विज्याहुँ ।”

“गौतमि ! संघयात बिल धाय्वं जितः नं व्यगुज्जी महत्फल महानिशंस नं ज्जी ।”

“मखु भन्ते ! जिं थ्व छःपित धका हे विशेषरूपं तयार याना ह्यागु । संघयात जिं मेगु यक्क बीफु । थ्व छलपोलं हे स्वीकार याना कया विज्याहुँ ।”

भगवानं पुनः संघयात हे व्यु धका आज्ञादय्का विज्यात ।

प्रजापति गौतमिया दानयात स्वीकार याना मकागु खनाः न्होनेसं च्वनाच्वंम्ह आनन्द स्थविरं प्रजापति गौतमिया उपकार खँ न्हिथनाः भगवान्यात थथे निवेदन यातः—

“भन्ते भगवन् ! प्रजापति गौतमि छलपोलया कांछि मां खः । छलपोलया मां स्वर्गवास जुसैलि छलपोलयात प्रजापति गौतमि दुरुत्वंका सेवायानाः छलपोलयात ब्वलंकल । अतएव छपिनि लागी प्रजापति गौतमी साब उपकारी खः । हानं छलपोलया हे कारणं प्रजापति गौतमि बुद्ध धर्म संघया शरणे वल । छलपोल भगवान्या हे कारणं प्रजापति गौतमि प्राणिघातं विरत जुयाः प्राणिघात मयाय्गु शिक्षा पालन यात, अदिन्नादान आदि विरत जुयाः पंचशील शिक्षा पालन यात । प्रजापति गौतमि त्रिरत्नया प्रति अत्यन्त श्रद्धा व भक्ति दुम्ह खः । उत्तमगु आर्यशीलं युक्तम्ह खः । चतुरार्यसत्य ज्ञान बांलाक थूमह खः । छलपोलया महोपकारी माता खः ।”

आनन्द स्थविरया खँ न्यनाः भगवानं थथे धया विज्यातः—

“आनन्द ! छं धाःगु खँ ठीक खः । किन्तु व्यक्तिया सहायतां हे मनूत बुद्ध-धर्म-संघया शरणे वई । आनन्द ! गुगु थ्व मनूतेसं दान, सेवा, प्रत्युपस्थान, रोगी सेवा, नमस्कार इत्यादि याईगु खः, उलि उम्ह

व्यक्तिया प्रत्यूपकार ज्वीमखु । आनन्द थ्व क्मिप्यता
प्रकारया पौगदलिक (व्यक्तिगत) दान दु । यथा:—

- (१) तथागत सम्यक्-सम्बुद्धयात बीगु दान ।
- (२) प्रत्येक-बुद्धयात बीगु दान ।
- (३) तथागतया श्रावक अर्हत्तयात बीगु दान ।
- (४) अर्हत्त-फल साक्षात्कार यायूत प्रयत्न याना-
च्चवंहसित बीगु दान ।
- (५) अनागामीयात बीगु दान ।
- (६) अनागामी-फल साक्षात्कार यायूत प्रयत्न
यानाच्चवंहसित बीगु दान ।
- (७) सक्रदागामीयात बीगु दान ।
- (८) सक्रदागामी-फल साक्षात्कार यायूत प्रयत्न
यानाच्चवंहसित बीगु दान ।
- (९) स्रोतापन्नयात बीगु दान ।
- (१०) स्रोतापन्न-फल साक्षात्कार यायूत प्रयत्न
यानाच्चवंहसित बीगु दान ।
- (११) शासनं पिनेयाम्ह पञ्चाभिज्ञानलाभीयात
बीगु दान ।
- (१२) शीलवान् पृथग्जनयात बीगु दाग ।
- (१३) दुःशील पृथग्जनयात बीगु दान ।
- (१४) पशु-पक्षीयात बीगु दान ।

“आनन्द ! थ्व क्मिप्यता प्रकारया दानमध्ये
दकेसिवे क्वेच्चंगु पशु-पक्षीयात बीगु दानया फल
सच्छिदुगं अपो दई । दुःशील पृथग्जनयात बीगु
दानया फल छगू लाखदुगं अपो दई । शासनं पिनेयाम्ह
पञ्चाभिज्ञानलाभीयात बीगु दानया फल वसिबे
अपो दई । थुगु प्रकारं यथाक्रम दानया फल अपो वढे
जुई । स्रोतापन्नादिपित बीगु दानया फल ला
अनगिन्ति अप्रमाण ।”

आनन्द ! हानं न्हेताप्रकारया संघगत दक्षिणा
(=दान) दु । यथा:—

(१) बुद्ध प्रमुख भिक्षु-भिक्षुणी संघयात बीगु
दक्षिणा ।

(२) तथागत परिनिर्वाण ज्वीधुनेव केवल भिक्षु व
भिक्षुणी-संघयात बीगु दक्षिणा ।

(३) भिक्षुसंघयात जक बीगु दक्षिणा ।

(४) भिक्षुणि संघयात जक बीगु दक्षिणा ।

(५) ‘जित्तः संघपिसं थ्वम्ह भिक्षु व भिक्षुणीपिं
बिया बिज्याहुँ’ धका बीगु दक्षिणा ।

(६) ‘जित्तः संघयापाखें थ्वम्ह भिक्षुपिं बिया
बिज्याहुँ’ धका बीगु दक्षिणा ।

(७) जित्तः ‘संघयापाखें थ्वम्ह भिक्षुणीपिं बिया
बिज्याहुँ’ धका बीगु दक्षिणा ।

“आनन्द ! भविष्य समये भिक्षु नां दुपि (गोत्रभू)
काषायवस्त्र जक धारण यानाच्चवंपि (=काषायकंठ)
दुःशील, पापधर्मी (पापी) भिक्षुपिं दईतिनि । उगु-
वखते मनूतेसं संघया नामं उजापि नामधारी भिक्षुपित
दान वो । आनन्द ! उगु वखते बीगु संघविषयिक
दक्षिणायात हे नं जि असंख्य अप्रमेय फलदायक
घाये । आनन्द ! जि छुकथं हे व्यक्तिगत-दक्षिणायात
संघगत-दक्षिणाया सिबे महत्फलदायक धका माने
मयाना ।”

आनन्द ! प्यताप्रकारं दक्षिणा विशुद्धिज्वी ।
यथा:—

(१) दातायापाखें विशुद्धिज्वी प्रतिग्राहक (दान
काईम्ह) यापाखें ज्वीमखु ।

(२) प्रतिग्राहकयापाखें विशुद्धिज्वी दातायापाखें
ज्वीमखु ।

(३) दातायापाखें नं प्रतिग्राहकयापाखें नं विशुद्धि
ज्वीमखु ।

(४) दातायापाखें नं प्रतिग्राहकयापाखें नं विशुद्धि
ज्वी ।

गुकथं अथे ज्वी धाःसाः—

आनन्द ! दानबीम्ह दाता शीलवान् सदाचारी कल्याणधर्मी ज्वी । प्रतिग्राहक अथे ज्वोमखु । थुजागु दक्षिणा दातायापाखें विशुद्धि जुल धाई ।

दानबीम्ह शीलवान् सदाचारी कल्याणधर्मी मजुसे दान काईम्ह प्रतिग्राहक शीलवान् सदाचारी कल्याणधर्मी जुल धाःसा, प्रतिग्राहकयापाखें विशुद्धि जुल धाई ।

दानबीम्ह नं दान काईम्ह नं कल्याणधर्मी मजुसा

निम्हसियापाखें विशुद्धि मजु धाई ।

दानबीम्ह नं दान काईम्ह नं शीलवान् कल्याणधर्मी जूसा निखेपाखें विशुद्धि जुल धाई ।

आनन्द ! थुकथं प्यताप्रकारं दक्षिणा विशुद्धि ज्वी ।

थुगुप्रकारं आनन्द स्थविरयात भगवानं दक्षिणा विषये उपदेश न्यंकाच्चंगु खनाः प्रजापति गौतमिया चित्त संघविषये प्रसन्न जुयाः भगवान्यात चढेयाय धका हयातःगु कापनिसा संघविषये चढे यात ।

मां-बौपित शिक्षा

श्री न्हुळेबहादुर वजाचार्य

मां-बौपिं गथे यानाः सेखेयायमाली धयागु छगू लोके थाकुगु तथा आश्चर्यगु प्रश्न खः । शायद लोकं थव प्रश्नयात मूखतेगु प्रश्न धाई । तर बांलाक विचार यानाखल धाःसा थव प्रश्नयात विद्वानतेगु हे धायमाः अवश्य । साधारणतः लोके प्रचलित जुयाच्चंगु ला 'मचातेत गुकथं सेखेयायगु' धयागु हे खः । महात्मा भिक्षु गुरुपिसं नं थव हे विषयले उपदेश बीगु आपाः । विद्वानतेसं च्वयातःगु सफू आदिले नं मचातेत सेखेयायगु उपाय हे आपालं क्यनातल । मां-बौपित सेखेयायगु खँय ध्यान तःगु खनेमदु । तर गुबलेतक मां-बौपिं सेखेज्वीमखु मचातेत छु सेखेयाइ ? अकिं प्रथम आवश्यक हे मां बौपित सेखेयायगु अनंलितिनि मचातेत । मां-बौपिं हे मचाते प्रथम गुरु, थःगु छे हे मचाते स्कूल । तसर्थ मचात सेखेयाइपिं गुरुपिं हे सेखेमजुनिसा मचात सेखेयाइ इमिसं गथे ?

मचातेत सेखेयाइपिं मां-बौपित सेखेयाइपिं मचात खः । अकिंभी मचातेत सेखेयायेन्ह्यो मां-बौपित नि सेखेयायगु व शिक्षा बीगु परमावश्यक । मानबति मजुसा छको-निको धमकीनं क्यनेगु ।

थुकिया मतलब थव मखु कि मां-बौपिं मानेयाय योग्य हे मजु । वसपोलपिं माननीय खः, पूजनीय खः, तर गुण-दोष विशेषं रहितपिं नं मखु (Parents are not beyond criticism) । भगवान् बुद्धं भिक्षुपित बारंवार आज्ञा जुयाविज्यात "हे भिक्षुपिं ! थव जिमि गुरुं धाःगु, थव तःधंगु कुले च्वंम्हेस्यां धाःगु, थव ऋषिमुनिपिसं धाःगु धकाः छकोलं स्वीकार यायमते । थःम्हं नं विचार यानाखयमाः, अन्वेषण यायमाः, सत्यासत्य म्हसीकेमाः ।" असत्ययात सुनां सत्य यायफई ? न मांनं, न बौनं, न जुजुं, न भगवानं अकुशल कार्य अकुशल हे ज्वी, कुशल कुशल हे ।

प्रथम दोष मां-बौपिके थव खनेदु कि इपिं रुढिवादी — भौ दोकं तोपुयाः श्राद्ध याइपिं । मां-बौपिके थव रुढिवादी विचार दत्तले भी मचातेगु सुधार कदापि ज्वीमखु । ज्वो हे मखु । एक ज्वीमखु, दुइ ज्वीमखु, तीन ज्वीमखु । अजागु विचार-सागरे दुंकाः मग्नमस्त जुयाच्चंगुपिसं भी मचातेत सेखेयाइ हे गथे ? भीत सेखेयायगु ला ध्याकुं चाय् ति, हापां भीसं हे नि सेखेयायमाली इमित । हा मभिकं मा भिनो-

मखु, अले कचानं भिनीमखु । मखुसा इन्जेकशन यानाः कचाजक जूसां भिकेमाल । गुकथं जिल उकथं याय माल । याकन हे यायमाल । मखुसा, हाया नापनापं मा नं ध्वगिगना वनी ।

मेगु दोष मां-बौपिके छु धाःसा सिकःमिया काय् सिकःमि हे ज्वीमाः, लुँकःमिया काय् लुँकःमि हे ज्वीमाः धाइगु, थव विचार मां बौपिके गुबले तक दयाच्चवनी उबलेतक भी मचातेगु उधार ज्वीमखु । भी मचाते डाक्टर ज्वीगु इच्छा व शक्ति दुसा (Inclination and capacity) नकःमिया काय् नकःमि हे ज्वीमाः धका भीगु लँ पनाबीगु मां-बौपिनि भूल मखुला ? भी मचाते कःमि हे ज्वीगु इच्छा दुसा भीत पसल्या याय धयां याय्फइला ? खः जबरजस्ति छुं कालतक ज्वीफु, तर ज्वीमखु परन्तु ।

मां-बौपिसं चकंक मिखा कनाः संसारे जुया-च्चंगु स्वल धाःसा प्रत्यक्ष खनेदै परिवर्तन जुयाच्चंगु । लंकाय् प्राइम-मिनिस्टर सु ? किसानिया काय् । वया मां-बौपिसं बुँ-ज्या हे याकातगु जूसा थौं व प्राइम-मिनिस्टर ज्वीला ? भारतया दे-नायः सु ? छम्ह मद्रासी ब्रह्म । हानं भारतया प्राइम मिनिस्टर सु ? भी मां-बौपिसं धायफु कि व ला छम्ह राजपुत खः, क्षत्री खः गुम्हसिया परम्परा कर्तव्य हे राज्य यायगु । तर भी मचातेसं मुसुक न्हिलाः धाई कि वनं छम्ह काश्मीरी ब्रह्म या कुले जन्म जूम्ह गुम्हसियाज्या केवल धर्मपाठ-पूजा यायगु । तर वं ला वेद पाठ मयाः, राज-नीति पाठ यात । यज्ञ-होम मयाः, राज्य यात । हानं

महात्मा गान्धी सु ? व नं छम्ह वैश्यया सन्तान गुम्हेस्या ज्या बेपार यायगु खः । तर वसपोलं बेपार मयासे ऐन पास यात । देश सुधारे जीवन पर्यन्त त्याग यानाः गुलिखे दुःखी व अछूततेगु उधार यात । थव छु वैश्यया कुल धर्म खः ला ? मखु । यदि वैश्यया काय् वैश्य हे ज्वीमाः धका मां-बौपिसं पनाब्यूगु जूसा व थौं विश्ववन्द्य ज्वीफइला ? भारतया सुपुत्र, जगतया गुरु धायकाः व स्वर्गवास जुल । सारा भारतीयतेसं जक मखु, सारा संसारं वइगु पालि भोपुल । सु ब्रह्म, सु क्षत्री, सु वैश्य, सु शूद्र सकस्यानं गुरु भापाः भागियात । वयात आः भीसं छु धायगु ? वैश्य हे धायगु ला ? अहँ । व ला ब्राह्मणयां ब्राह्मण महाब्राह्मण, गुरुर्या गुरु महागुरु खः । हानं डा० अम्बेडकर सु ? छम्ह अछूत, थीमात्रं लः काय्माःम्ह, किपालुं हे गायकेमत्योम्ह । तर व थौं भारतया न्याय-मन्त्री खः गुम्हेस्या अधिनायकत्वे भारतया ऐनकानून बनेजुयाच्चवन । अकिं जन्मं सं तःधं-चीधं ज्वीमखु, तःधं-चीधं ज्वीगुला कर्म हे जक खः ।

अमृत फलदायी मां-बौ रूपी सिमाया रुद्रि रूपी कँ लिकायगु उपाय भी मचातेसं लवीकेमाल । पिने वनाः मालेमाःगु महु । भीगु हे नेपा भूमिस, जन्म जूम्ह सिद्धार्थ कुमारयागु दृष्टान्त कायमाल । वसपोलं थःगु उद्देश्य पूर्ण यायया नीति मां-बौपिनिगु खँ मन्यंसे थः कलाः, काय्, राज-भवन वांछ्याः तपोवने बिज्याथे भी मचातेसं यायमाल बुद्ध-संकल्प । अले ज्वी मां-बौपि सेखे गथे व शुद्धोदन महाराज ।

सम्बत् १०७० फुत । आपाः सिया ग्राहक चन्दानं फुत ।

कृपा पूर्वक सम्बत् १०७१ यात ग्राहक चन्दा बियादीमाल ।

कल्याण स्त्री

भिक्षु शाक्यानन्द

१७०

छगू देशे स्त्री पुरुषपि निम्ह दे च्वन । इमि न्याम्ह काय् व न्याय् निम्ह दु । काय्पिनि विवाह ज्वी धुंकल । उली मध्ये प्यम्हसिया मस्त नं दय धुंकल । न्याय्पि निम्हं कुमारी हे तिनि । कांछाम्ह काय्या नकतिनि व्याहा जुल । वया जहानम्ह थःछ्ये हे तिनि ।

आः इमि छ्ये न्हयम्ह मिसात दुगु जुल । इमिसं मती तल धाःसा छ्ये च्वंगु ज्या सकलं मिले जुयाः बांलाक सिधयकेफु । किन्तु इपि परस्पर मिले मजु । उकिं इमिसं छ्ये यागु ज्या-खं खुया ज्वीगु । इमि सक-सियां मने थथे कि फति फत्तले ज्या मयाःसे सुख-पूर्वक च्वने । ज्या खुया च्वनिगुया कारणं गुबलें अपि 'छ छ जि जि' धका नं ल्वाइगु । एवं रीतं व छ्ये कलह व अशान्ति जुयाः च्वन । थुगु बखते लाक्क कांछिम्ह भौ थःछ्ये लं ल्याहाँ वल ।

थ्व धाःसा भिगु उच्च कुलीनम्ह जुयाः च्वन । मचांनिसें वैके भिगु बान्ह दु । शिक्षितम्ह नं तथा भति पढाइ नं दुम्ह खः । छ्ये द्वाहाँ वयकथं छ्येया दूषित वातावरणं कःगु बखते छको जा वया मन हर बरे जुल ।

छन्हू वया माजु व पीभतम्ह ल्वागु खना, व साप ग्यात । वया मने दुःख जुल । छथाय् ध्याकुने च्वना रुत्रयाच्वन । लिपा वं विचार यात कि छ्ये ल्वापुया कारण छु खनि धका ।

अन छ्ये धाःसा माजु, पीभत व क्यहैभत-पिनि छ्येया ज्या इनाकया त.गु जुयाच्वन । गुबलें गुबलें सं गुम्ह उसाय् मदेगु बखते, वया भाग ज्या वं याइ थें वं याइ थें याना आल्-ताल् याइगु । अले थ्व कारणं इमि परस्पर 'छं मयासेली जितः जक छु वास्ता'

धका ल्वापु प्याहाँ वइगु । कांछिम्ह भमचां थ्व खँ बांलाक सीकाकाल ।

हानं अनछ्ये छुं चीज-बीज द्वाहाँ वैगु बखते, वं स्वया वैत आपामाः थें वं स्वया वैत आपामाः थें याइगु । थुकिं नं ल्वापु प्याहाँ वइगु । थ्व कारणं नं कांछिम्ह भमचां बांलाक सीका काल ।

नयगु, स्वनेगु, तियगु व पुनेगु बारे नं घनघोर ज्वीक ल्वापु ज्वीगु । निकृति खँय नं ल्वापु थइगु । मचा मचात ल्वासा नं मां मांपि वयाः ल्वा वइगु । थ्व फुकं खँ कांछिम्ह भमचां यथार्थ थ्वीकल ।

थ्व व्याक्क कारण खनाः वया मने दुःख जुल । निन्हु म्याना च्वनेगु थ्व संसारे थथे थःवंथः ल्वाना च्वनेगु ला साह्रै हे वामला धथें मती जुयाः 'थ्व ल्वापु जा अवश्य नं शान्त याय् फयकेमाः' धका निश्चय यात । अले व, छन्हूया दिने जेठीम्ह पीभतया थाय् वनाः थथे धालः—

“य पीभत, जि जुलसां छिकपि स्वया क्वका-लिम्ह ॥ छिकपित ज्या संका जि सुमुक च्वना च्वनेगु योग्य मजु । हानं छिकपिनि मस्त नं स्वमाः । जि धाःसा छुं ज्या मदु । अतएव जिगु उपरे कृपातया छिगु ज्यना थ्वीगु पाः जितः बियादिसँ । छिगु ज्या व्याक्कं जि याये ।”

थ्व खँ न्यना न्हापां जा पीभतम्ह अनेकने जुल । पलख लिपा थथे धालः—

“भचामयजु ! आः जा छं नयगु तियगु व पुनेगु बखततिनि । छुं दिन लिपा छं थ्व ज्या या ! आःयात छ भति सुमुकं नि च्वंचो । लिपा ला थ्व ज्या व्याकं छं हे याय्मालितिनि । आथथें हथाय् चाय्मते ।”

थ्व खँन्यना क्यहैभतम्हस्यां थथे धालः—

“छिसं धयादीगु खँ मनासिब खः । किन्तु छिक-
पिनि न्होने हे ज्या याना अभ्यास मयासे, कने केने
याना मतःसा लिपा जिं छुनं याय् सइमखु, याय् नं
फइमखु । जितः ज्या बीगुली गनादी मते ।
अवश्यमेव जिगु छुं दोष दु ज्वी । उकिं छिकपिसं
जितः ज्या बीत थाकुचाया दीगु” धका मिखाय्
जायक ख्वभि तया सुकु सुकुं ख्वल ।

भमचा नुगमछिका खोगु खना पोभतम्हस्यां
“छंगु दोष छुनं मदु । छ चिकीधितिनि धका जक ज्या
मवियागु सिवाय् छंगु दोष दयाः मखु । यदि छं
आमथे धाःवा, म्वाल ख्वयेमते, कन्हेसानसें छं जिगु
ज्या या !” धका वचन बिल । थुगु हे प्रकारं वं
सकल पीलिपिथाय् वनाः अमिगु ज्या भाग थःत
तौतका काल ।

थुलि ज्या भाला काय् धुनेवं वया मने बडो हर्ष
जुल । मानो छुं धन लाभजू थं । अनंनिसे व
सुथन्हापनं दनाः बै-बि पुये सिधयका, साक भिक
जाः थुया, सकसितं प्रेमपूर्वक जाः नके सिधयका
दकेलीया थमं नइगु जुल । थ्व हे वया दिनचर्या
जुगु जुल । जाः थ्वोगु बारे व छत्तिनं थाकुमचा ।
व ज्या दुगुलि व जा भन खुशी जुयाच्चन ।
न्हियान्हिथ ज्या यायगुलो उत्साह बढे याना हल ।
खँ लहालहां हे अनेक सामग्री ज्वरे यानाः ज्या
सिधयकइगु । सुं गुम्ह अतिथि बल धाःसा भति-
चानं दिक्क मचासे प्रेमपूर्वक अतिथियात मान
सत्कार याना छइगु । दैगु सुशीलताया बास भति
भति फैले जुल । सकसितं त्रैत प्रशंसा यायलगे जुल ।

छन्हू माजुम्ह वयाथाय् वनाः थथे धालः—

“भचामयजु ! छं थ्व छु यानागु ? सकसियां
जाःथ्वोगु भाला छं छाय् क्वबुयागु ?”

माजुम्हस्या खँ न्यनाः वं अति नम्रतापूर्वक थथे
धालः—

“भो माजु, जिमि मांवापिसं जितः थथे शिक्षा
वियातःगु दु—थ्व म्मीगु शरोर छन्हू चाःसरीबरी
ज्वीतिनि । सिनावनेबले ज्वनावने दुगु छुनं मदु ।
कतयात सेवा याःसा थःत नं सेवा याः दई । पर सेवा
थे उत्तमगु धम मेगु छुनं मदु । थ्व हे सुगति खंग
वनेगु लं खः । सेवा धम हे परलोक वनेबले पोचिना
यंगु उत्तमगु धन खः । छिके नं जि थ्व हे फवने
कि यदि छि मेगु छुं ज्या यायमाःगु दुसा जितः
वियादिसं वथे थ्व ज्या यायगु नं अनुमति विया-
दिसं !”

भमचाया थ्व खँ न्यना माजुम्ह कृतार्थ जुल ।
माजुम्हं विचार यात कि थ्व सुं छम्ह देवी ज्वी ।
मनूतेके थुलि गुण दयथाक्वी । तर वके थ्व ज्ञान
मदु कि देव व देवो ज्वापि हे मनूत खः । अतएव
उत्तमातिउत्तम गुण दइगु नं मनूतेके हे खः ।

छसितिसं कांछिम्ह भमचिया गुण सकसितं
सिल । त्रैत सकसिनं हाइ हाइ धाल । वयागु क्षमा-
शीलतां याना छये च्वंगु ल्वापु ब्याकं मन्त । सकल
जहानपिसं वया आदर्श काल । न्हापा कोलाहलगु
थासे आः शान्ति जुल । सकसिया मन मिलेजुल ।
गथे बुल्लगु लखे फिटकरी तयेबले लः यन्त्रसे च्वनिगु
खः अथे हे व छये नं सुधार जुयावल ।

उत्तरदायित्व

श्री नीलविरसि

युवक तथा युवतित हे कुलया ज्योति खः, देशया स्तम्भ खः अले संसरया उज्वल आशा खः । छेँयागु सुख शान्ति, देशयागु उन्नति अवनति तथा संसार-यागु कल्याण अकल्याण फुकं युवक तथा युवतिपिनि प्रति हे निर्भर दु । अमिसं छुयाय् मफु ? इच्छा यात धाःसा संसारे प्रलय नं याना बीफु; अले प्रलय जुय-त्यंगु संसारयात नं पियुषया प्याला त्वंकाः शान्त याना बीफु । पुरातनयागु संकिर्णता विदिर्णयानाः “सत्यं, शिवं, सुन्दरं” यागु सच्चा मार्ग दयका बीफु । युग-युगान्तरं मलंगु जातीय द्वेष तथा वैरीभावयागु घाःयात मित्रताया वासलं लायका बीफु । जुग जुगं याय् मफुगु ज्याः अमिसं पलभरे सकल याना काय्फु । घृणा व हिंसां हाना हाना छुयाच्चंगु संसारयात अमिगु प्रेम तथा सद्भावनां शान्तिमय याय्फु । थुमिसं याय् मफुगु छु दु ? संसारे न्हूगु इतिहासया सृजना याय्फु । परन्तु थ्व फुकं युवक व युवतिया सम्मिलित प्रयासं हे जक सिद्ध याय्फै । दुःखे दुना-च्चं पि दुःखीतेत थकाय्त त्याग तथा बलिदान थु मिसं याय्फु । अन्धकारमग्न जुयाच्चंगु थासे सूदर्यो सिकनं थीगु तेज थुमिसं कयनेफु । अति हे कठोर कठोरगु वेदनायात नं थुमिसं सहयाय्फु । गन्यागु शक्ति ! गन्यागु पुरुषार्थ ! धन्य युवक ! धन्य युवति ! संसा-रया प्रज्वल दिपकत !

परन्तु, थन्यापि शक्तिशाली मनूतेसं संसारया उपरे, मानवताया उपरे थःगु भक्ति तय्गु लोभके मज्यु । थन्यागु शक्तियात कु-साधनाय् गबलेसं छुय-मज्युगुकि याना थःगु तथा मानवतायागु अहित जुई, अपकार जुई । रचनात्मक कार्ये थन्यागु शक्ति लगेयात धाःसा छु थ्व संसार छगु स्वर्ग जुईत ताःउ

मालिला ? संसाररूपि सिन्धुई डुङ्गा चले याईपि हे थुपि जगुलि मेमेपिनिया सिकनं थुमि उपरे तःधंगु उत्तरदायित्व दु । यदि युवक व युवतिपिसं थ्व उत्तर-दायित्वयात बांलाक म्हसीका पूरायात धाःसा अमिगु नां संसारया इतिहासे सुवर्ण आखलं अवश्यनं च्वई । विषय सुखे लोलुप जुयाः थःगु छेँयागु, देशयागु तथा विश्वयागु अवस्थाय् विचार मयाय्गु अमिगु कर्तव्य मखु । थ्व कर्मक्षेत्रे स्वाःतलं छम्ह मानव जुया गथे स्वाय्मागु खः अन्यागु हे रूपं स्वानावनेमाः । न्ह्यागु आपद्विपद् वोसां मने धैर्य तथा वीरता पूर्वक सामना याय् फय्केमाः ।

थौं संसारे राग, द्वेष, मोह, लोभ, क्रोधयागु प्रचण्ड मि छुयाच्चन । प्यखेरं हाहाकार मचेजुयाच्चन । रोग, भय, दरिद्रता फेले जुयाच्चन । संसारया ततः-धंगु राष्ट्रतसं सुरक्षाया नामे अति भयानक भया-नकगु हात-हथियार तयार यानाच्चन गुगुलि यानाः अरक्षा हे जक बढे जुयाच्चन । शोषक व शोषित वर्गते बिचे संघर्ष जुयाच्चन । न्ह्याथे यानानं थ्यवा कमाय् यायगु हे संसारया छगु उच्चकोटीगु व्यवसाय जुयाच्चन । निराशाया हाकुगु सुपाचं तोपुया च्वन । थन्यागु अवस्थाय् त्याग व सेवाया सच्चा तत्व प्रहण यानातःपि युवक व युवतिपिसं हे थ्व संसारयात रक्षा याय्फै । थमिसं हे तोपुया च्वंगु हाःकुगु सुपाय्यात चीका सुप्रकाश हया बीफै । थौं संसारे छु जुयाच्चन, छु याय्माल बांलाक सो । थःपिनिगु उत्तरदायित्व म्हसिकि । मानव-जीवनया मू थ्वीकि । संसारे ताइतक स्वाय् धैगु इच्छा दुसा करपिनिगु निमित्त स्वाय्गुसो । आकाश व पृथ्वी थःगु लागो स्वानाच्चंगु मखु, अकि अपि अनन्तकाल तक चिरस्थाई जुयाच्चन ।

आर्य-मौन

भाजु मोहनरत्न कंसाकार

जिगुपाखें गुबलें हे स्वीत नं छुं हे कष्ट मज्जीमाः
अथे सन्तजनं न्हाबलें मतीतई । वसपोलया मने
न्हाबलें सकलप्राणीपिनिगु सुखया विचाः दई ।
वसपोलया जीवन अमूल्य जूसानं तर वसपोलं सदा
मेपिनिगु प्राण रक्षा याय्या लागि थःगु प्राण बीत
न्हाबले नं तैयार जुया च्वनी । सन्त पुरुष दीर्घजीवी
ज्वी धैगु ठिकाना मदु । छाया धाःसा वसपोलं न्हा-
बले नं थगु जीवन करपिनिगु लागि अर्पण याय् फु ।
वसपोलं संसारे छगू आदर्श प्रदान याई । वसपोल
सत्यया पथ प्रदर्शक तथा वास्तविक ज्योतिस्थम्भखः ।

धर्म ग्रन्थे सन्तपिनिगु अनेक करुण कथा दया
च्वन । उगु कथा मध्ये धर्मया लागि थःगु प्राण बलि-
याःम्ह वसपोल “तिष्य” भिक्षुया कथा साप हे मर्म
स्पर्शिणी खः । भिनिदंतक थ्व महात्मा श्रावस्ति
(कोशल देशया राजधानी) वासी जौहरी वसपोल-
यात थःगु छे हे विज्याका भोजन याका उपस्थान
याना तल । जौहरी व वया कलानं वसपोलयात थः
काय् थें मानेयाना तल ।

छन्हू जौहरी छे च्वना लाः त्यानाच्वन, उइले
कोशल देशया जुजु प्रसेनजितं वयाथाय् रत्न छःग
छोया हःया थ्व रत्न याकनं काटे-छांटे याना, होः
छहोः दय्का छोया इति धका धया हल ।

जौहरीया लहाते हीः लगे जुया च्वन, एजूसानं वं
व रत्न कयाः, सन्दूया द्योने तथा लहा सिलेत छे
वन । उइले “तिष्य” भिक्षुनं छे विज्याना च्वन ।

जौहरीं हे छम्हनं लहिना तःगु खः । रत्न खना
व हे अन बल, वया भिक्षुया न्हाणे हे व हे नं रत्न-
यात लाः भाःपा क्वाप्प नल । जौहरी लहा-लही सिला
अन वया सो बले रत्न गखना वं थः कला तथा मघा-

पिके न्यन छिपि मध्ये सुनानं जि थन तथा थकागु रत्न
कयाला ? सकस्यानं लिस बिल कि जिमिसं मकया ।
जौहरीं विचायात कि थ्व रत्नजा भिक्षुं हे काल ज्वी
माः । वं थ्व विचार थः कलायात नं कन । कलानं
लिसः बिल, “पतिदेव, थुज्योगु खँ ल्हाय्गु जा छु विचा
हे याय् मत्स्यो, थोदँ मछि द्प धुकल थौंतक नं
जिमिसं थ्व भिक्षुयागु छुं हे दोष मखना ।

अथे कलानं धाय्क धाय्कनं जौहरीं भिक्षुयाके
न्यहे न्यन, भन्ते, “छलपोलं जि थन तथा थकागु रत्न
कया विज्याना ला ?” भिक्षुं लिसःबिल जि मकया
गृहपति, हानं जौहरीं धाल, भन्ते, थन मेपिं सुं दुगु
नं मखु छपिसं बाहिक मेपिसं सुनां काई । छपिसं हे
कया विज्यात । जिगु रत्न लितबिया विज्याहुं ।

भिक्षुं लगातार इन्कार यास्येलि जौहरीं कलायात
धाल” भिक्षुं अवश्यमेव रत्न खयाकाल । जिगु डण्ड
यागु ल्हाति वैत जि सत्य खँ ल्हाय्के ।’

मिसां रुत्रया धाल, “पतिदेव, भौगु कुलया सत्या
नाश याय्मते । भौ सकलें दासजुया वनेगु बरो
असल । तर थज्योम्ह महात्माया उपरे भौसं दोषा-
रोपण याय्गु ठीक मजू । भौत गुबलें हे भिनी मखु ।”

जौहरीं धाल, भौ सकलें दासजुया वंसानं व
रत्नया मू भौसं पुले फेमखु ।

अले जौहरीं खिप छपु कया व खिपतं व भिक्षु-
यागु गःप चिना कठिं दाय्त शुरुयात । थुगु प्रकारं
ताइना याःगुलिं व भिक्षुया छयं, न्हाय्पं तथा न्हासं
हिः यागु धारा प्याहाँ बल । विदित जुयाबल कि
भिक्षुया मिखा आः हे प्याहाँ वई । पीडां मुछित भिक्षु
धराशयी जुल । हिःयागु गन्ध ताया हे अन वया
हिः तोनेत शुरुयात । क्रुद्ध जौहरी पक्षीयात एक लात
अथे दाल कि बेचारा तुरन्त सित ।

पक्षी शान्त च्वना च्वंगु खना भिक्षुं जौहरीयात्
विनम्र भावं धाल, “गृहपति ! जिगु गःपयागु खिप
भचा धिला याना, स्व, व पक्षी सितला म्वाणीला”
क्रोधवेशं वं धाल, गथे थ्व पक्षी सित वथं हे
छ नं सी ।”

हे सित धका भिक्षुं सिया जौहरीयात् धाल, हे
अबोध गृहपति, गुगु रत्नया तलाशे छः च्वंच्वन, व
रत्न थ्व हे नं नल । यदि थ्व हे मसीसा जि छंगु
ल्हाति सिनावंसानं छंत जि रत्न छु जुल धका धाय्
मखु । जौहरी उघरिमें पक्षीया प्वाः फाया सोबले वैगु
त्वाथे रत्न खना व साप हे खुशी जुल ।

तर भिक्षु नापयागु थःगु करनी लुमना व तच्चोतं

पश्चात्ताप जुल । साप हे दुली जुल । वैगु नुगः शोकं
भरे जुल । सारा शरीर थर-थर खाल । जौहरी
भिक्षुया थाय् वना वसपोलयागु चरणे थःगु छर्थो
तया विनम्र-भावं प्रार्थनायात्, “महात्मन्, जितः क्षमा
याना बिज्याहुं जि थ्व फुकक अज्ञानं यानागु जुल ।”

भिक्षुपि सदां क्षमा तथा करुणाया साक्षात्मूर्ति
अयानिति पश्चात्ताप जुयाच्चंम्ह पापायात् सान्त्वना
बिया धाल, हे अबोध गृहपति, थ्व दोष छंगु नं मखु
जिगु नं मखु थ्व जीवन चक्रया हे दोष खः । जि छंत
नुगलंसिसं हे क्षमायाना बी धुन किन्तु व भिक्षु
जौहरी दागु चोटं यानाः भचालिपा निर्वाण प्राप्त
जुल ।

ब्रह्मजाल सुत्त

अनुवादक—भिक्षु बुद्धघोष

[गतांकया ल्यँदुग]

भिक्षुपि ! थ्वला आपालं चिकिचा धंगु शील
खः । अज्ञानी (पृथग्जन) पिसं जिगु प्रशंसा याःगु
थुकि खः कि—श्रमण गौतमं जीव हिंसा मयाः, उकिं
विरत (अलग) जुयाच्चनी । वं हानं दण्ड व शस्त्र-
यात् त्यागयाना लज्जावान दयावान जुयाः सकल
जीवात्मापिनिगु हित जुइगु इच्छा याःम्ह खः ।

भिक्षुपि ! अज्ञानीपिसं जिगु प्रशंसा याःगु थुकि
खः कि—श्रमण गौतम रत्नीगु (अदत्तादान) ज्या
मयाः, उकिं विरत जुयाच्चन । वं सुनानं व्यूगु
चीजजक स्वीकार याना काः (दत्ता दायी) सुनानं
व्यूसा जक उगु चोजयात् अभिलाषा याई दत्ता
मिलाषो हानं धर्मात्मा जुया विहार याः ।

“भिक्षुपि ! अज्ञानीपिसं जिगु प्रशंसा याःगु थुकि
खः कि श्रमण गौतमं व्यभिचार कर्म मयाः । निरुष्ट
स्त्री-संभोगं सर्वथा विरत जुयाच्चन । भिक्षुपि !

अज्ञानीपिसं जिगु प्रशंसा याःगु थुकि खः कि—मिथ्या
भाषण मयाः श्रमण गौतम मिथ्या भाषणं विरत जुया
च्चन । व सत्यवादी सत्यव्रत, दृढवक्ता, विश्वास पात्र
हानं गथे धाई अथे हे याइम्ह नं खः ।

“भिक्षुपि ! अज्ञानीपिसं जिगु प्रशंसा याःगु थुकि
खः कि—चुगलि खँ ल्हायगु मयाः । श्रमण गौतम
चुगलि खँ ल्हायगुलि विरत जुयाच्चन फूटे याय्या
कारणे, न थुखेयागु खँ उखे ल्हाई हानं न उखेयागु
खँ थुखे, बरू फूटे जूपिन्त मिलेयाईम्ह खः । मिले जुयाः
च्चंपिन्त भन दृढ़ याना बिईम्ह एकता प्रिय एकता
रत, एकता प्रसन्न जुईम्ह हानं एकता स्थापित यायत
धाईम्ह खः ।

भिक्षुपि ! अज्ञानीपिसं जिगु प्रशंसा याःगु थुकि
खः कि कठोर भाषण मयाः श्रमण गौतम कठोर
भाषणं विरत जुयाच्चन । व निर्दोष मधुर प्रेमपूर्ण

विचारनीय, शिष्ट हानं सकसितं यईगु भाषण
याईम्ह खः ।

भिक्षुपि ! अज्ञानीपिसं जिगु प्रशंसा याःगु थुकि
खः कि निरर्थक खँ ल्हायगु मयाः श्रमण गौतम
निरर्थक खँ अलग जुया च्वन । श्रमण गौतम समयो
चित्त खँ ल्हाईम्ह खः यथार्थ वक्ता आवश्यकोचित
वक्ता धर्म व विनययागु खँ ल्हाईम्ह खः तथा सार
युक्त खँ कनीम्ह खः ।

भिक्षुपि ! थुगु प्रकारं नं अज्ञानीपिसं जिगु प्रशंसा
याई कि श्रमण गौतमं छुं बीज (पुसा) हे नाश मयाः
सुं प्राणी नाश मया उकि विरत जुयाच्वन एकाहारी
जुयाच्वन विकाले नयेगुलीं विरत जुयाच्वन ।
प्याखँ ल्होगु मे हालिगु बाजं थायगु हाव भाव याःगु
स्वेगु पाखें विरत जुयाच्वन । माला गन्ध विलेपनं
थःत सजे धजे यायगु पाखें श्रमण गौतम विरत जुया
च्वन । श्रमण गौतम तज्जागु हानं आपालं ठांट-बांट
यानातःगु लासाय् द्यनेगुलिं विरत जुयाच्वन श्रमण
गौतम कचिगु अन्न ग्रहणयाना कायगुलिं विरत
जुयाच्वन । श्रमण गौतम कचिगु लाः ग्रहणयाना
कायगुलीं विरत जुयाच्वन । श्रमण गौतम स्त्री तथा

कुमारी ग्रहणयाना कायगुलीं विरत जुया च्वन ।
श्रमण गौतम दास दासी ग्रहणयाना कायगुलीं विरत
जुयाच्वन । श्रमण गौतम च्वले वा सलः ग्रहण याना
कायगुलीं रहित जुयाच्वन । श्रमण गौतम विचा
हानं फाः ग्रहणयाना कायगुलीं अलग जुयाच्वन ।
श्रमण गौतम किसि, सा, सल, हानं खच्चर ग्रहण
याना कायगुलीं विरत जुयाच्वन । श्रमण गौतम
वुं तथा माल असबाव ग्रहणयाना कायगुलीं विरत
जुयाच्वन । श्रमण गौतम दूतयागु ज्या यायगुलिं
विरत जुयाच्वन ।

श्रमण गौतम-खरीद-बिक्री ज्या यायगुलीं अलग
जुया च्वन । श्रमण गौतम ताल्जुई, धके जाल-माल
यायगुलीं विरत जुयाच्वन । दलाली ज्या, ठग ज्या
हानं नकलिं लुं वह दयकेगु कुटिलगु ज्यापाखें विरत
जुयाच्वनी । ल्हातुति ध्यनेगु, वध यायगु चीगु
लूट-पीट यायगु व डाका मारे यायगु ज्या पाखें
विरत जुयाच्वन ।

भिक्षुपि ! अज्ञानीपिसं तथागतयागु थुगु प्रकारं
प्रशंसा याई । [क्रमशः]

आरम्भिक शील समाप्त ।

जि उबले व आः

श्री रम्भा

जि थउं भमचा जुइ धुन । खला दत; तर थव
पंक्ति च्वे घौद्धिति न्हावः तिति जिके थःगु अव-
स्थाया विषये विचार वल । थउं जितः सकसिनं
सुलक्षण, सौभाग्यवती व सच्चरित्रायात स्वैगु मिखां
स्वदू । तर . तर...थनी प्यदं न्हावः जि थउं थुगु
छे लावै धयागु सुनानं कल्पनाजक हे यात खे
मखु ।

उबले छन्हु निन्हु जक मखु, ला नं ला, दँ नं दँ
जि थुजागु अवस्थाय लात गुह्यसिया अभिभावक
धयाम्हे सुं हे मदु । हिया सम्बन्धं अभिभावक धाय-
मापिसं हे जिगु लँय गा लुयाच्वन, कं हलाच्वन,
पःकायात पर्वत याना जिगु दुर्बलताया, जिगु दोषया
नाय्खीं च्वेकाच्वन ।

उबले छेँ या थकालिहा धाय्हा मिं न्हय्दं दुह्य जिहे

छद्म जक । किजा निम्हं मचा हे तिनिपि । उबले जिगु उमेर हे, जिगु रूप हे, जिगु संभ्रान्त कुल हे जिगु लागी विष जुल, शत्रु जुल । गुखनु जिमि वा थःगु शक्तिं न्हायूमदया विवशतापूर्वक नेपालंपिने बने माल । उखनुंनिसं जिगु विषये टीका टिप्पणी याइ-पिनि म्हुतु नं शेष नागया थं द्रोहिष्वा दयावल । जिमिगु परिवारया उपरे सहानुभूति क्योवे तक हे नं सुनानं मछाल । अत्यन्त घनिष्ट मित्र धाःपिसं नं छे दुहाँ वे त्यल कि चाकः मकलं सतर्क मिखाँ स्वे धुंका तिनि वेगु जुल ।

तर उबले तं छद्म मनु अटूट रूपं जिमिथाय् वया हे च्वन । व खः जिमि बोया प्रीति पात्र, विश्वास पात्र व जिमि स्वर्गीय दाजुया परम मित्र तथा जिमि किजापिनि शिक्षक ! उबले वेकः अविवाहित तिनि पूमज्जुनिगु यौवनया तेजदनि । अयसां चचलता व सिंगारं वेकयात हामस्यु धाःसां अत्युक्ति जुईमखु । उके हे नं जुइ वेकःया सच्चरित्रताया विषये शंका याना खं लहाय् सेनानं मछा ।

छन्हु सुनां वेकःया ह्याय्पं जिगु टीकाटिप्पणी जाय्काबिल मस्यु, बहनी छे दुहाँ भाय् साथ हे किजा मापत जित सःतादिल । हा ना सुं मदुबले-छे सुं छम्ह मनु दुस्वो वे तक हे मछाबल नं न्हापा वा दुबले-सकसिनं सत्तिका खं लहा वइबले थं न तुं लानंला तक भायाच्वन नं जि वेकःया न्होने बने मछा, व नं मवना । वेकःनं नं जित थुगु विषये छुं धयामदी । तर छन्हु एकाएक सःतादिल जिगु न्हाय्पं व चिमिसँ तितिस्वाना वल । 'दयू' धाल, 'जा नयाच्वन' धया व्यु' थुलि ज्याना-खं धयाः किजायात लिछ्या । जि अथेयाय थथेयाय् मन्त । छद्म नीन्यादँ नोखुदँ दुम्ह युवक, थःधितियागु नातां मक्योम्ह हानं छद्म संभ्रान्त कुलीन तथा सम्माननीय व्यक्तिया न्होने थुजागु समये गुकथं बनेमाली, थव

जि छुं हे निर्णय यायूमकुत । जितः उबलेयागु पला घडि थें जुल, छकः जिगु म्हुंछम्हं चाति वोग थें च्वनावल । ख्वा गुलि ह्याउँल जुई थव वहे जः खः या अंगलं जक खनजुई ।

जि थःगु वसः छकः स्वयां, सोभाग्यवश उखनु वसः नं यचुखुनु हे लात । भरपंजले च्वंगु गाछपुं न्यया, भय, संकोच, आशका व लज्जा छ्यो कलुका बैठक कथाया लुखाखलवी तक वना जि दिना ।

वेकःनं जिगु हे प्रतीक्षा यानाच्वना दीगुलिं जुइ-प्यंगः मिखा चूलाय् साथ हे किजापित का. व्वना च्वं थुलि धया जुरुक दना जिपाखे भाल । फिपला-फिनि-पलाति भाया, जि नापस्त्रकु प्यकुति पाःनिबले टक दिना, एगु सलं धयादिल - 'बाबा, ... थउँ...' छगु मज्जिमगागु खं लहाय्त् जि छंत सःता । छं जितः मदय् धुंकुह दाजुखनां जिगुखं न्य । थुलि छं मखन धाःसा जि धाय्त्यनागु खं छं नं नुगले स्याइ, जिनं नुगले स्याइ । कन्हसंनिसं जि थन वे नं मखत ।"

जिगुमन छगु आशंकां मुक्त जुल तर, मेगु आशंकां कलुत । जि पंमा थेंनतुं छ्यो कलुका दनाच्वना । उबले जिगु ख्वा गथे च्वन जु, वला वेकः नं जक हे सिल जुइ । जि थुलि हे जक चा, फतिफत्तले ख्वाया रंग मपाकेगु प्रयत्न दुने दुने यानाच्वना । जि छुं लिसः मव्युगु खना न्हापा स्वया दद व गंभीर सलं धयादिल-भोसं थःजक लुं जुयां मगा, लोकं नं नम्बरी लुं खः धाय्केमाः । रामचन्द्र व सीताजीयागु पवित्रता थम्हं सीक सीकनं माकः राक्षसतय् न्होने अग्निपरीक्षा याना दीगुया मतलब नं थव हे खः । स्वाकम्बाकं भयाले हे नं च्वने मते । थव खं छं नुगले मस्यासा, जि खना दिक्क मचासा कन्हसंनिसं थुमिसं आखः व्वत्तले छ नं थन हे च्वाँवा । छं मन दुसा व्वं मन मदुसा व्वने स्वा ।

भवा अर्थे हे पियाचवना दित खनि । तर जिगु न्होने छुं हे मदुगु थें जुया बल । तुतिया के छु छु जिं छुं हे मचाल । जिं थुलि हे चा—लुवाया मां जिं फत्तले कात्तक चवनातया ! लिपा जिं चाल-आथत्ये-यात हुं, छकः विचार याना स्व । कन्हे जितः लिसःव्यु ।

जि सुनानं ध्वाना यंकुम्ह थें तले वना पाचाक फय्तुना, गुबय्त फय्तुना चवना, जिं मचाल ।

× × × ×

कन्हेखुनु खम्ह तहकेहेँ मध्ये दकसिबे न्हाप्पा जि हे वना । वना छ्वाय्—जितः सुनानं दुने ध्वाना यंकुगु थें अनुभव जुल । जि थःथिति मखुह्म समान कुलयाह्म पुरुषया सत्तिक सर्व प्रथम वनागु हे थुखुनु तिति । उकेँ जिगु पला थाते मला । वनाकथनं पाचाक फय्तुना । गुलि पाक चवने मागु खः, थ्व जिं स्युगु हे मखुनि वेकः फय्तुना चवनादीगु चकटी जिगु पुलिं थ्यू थें मथ्यु थें च्वांगुलिं जुइ, वेकः भतीचा लिचिला दिल । जिगु म्हंछ्वा कालखं लुनातःगु थें चवनावल । थःत थह्मनतुं जिं धिक्कारे याना । थ्व उबलेयागु खँ खः ।

तर थउँ जिगु मनं धाः कि छु वेकःनं गथे ह्मत्तुं धयादीगु खः अथे हे जितः केहेँ, थःत दाजु खना दी फुगु जूसा, उकथं लिचिला दीगु जरुरत दुला ?

थ्वयां लिपा, ला नं ला थुकथं हे शिक्षक व शिष्याया सम्बन्ध अट्टरूपं चलेजुल । गुबले गुबेत गुबेत तक निहाजक हे एकान्ते लानाचवनी, गुबले प्यंहां, उल्लेखनीय घटना छुं मजू । तर छन्हु एकान्ते हिसाब याना चवनावले जिगु मन गन वनाचवन मस्यु; गुलिखे प्रकारं खँ थुइका दिल नं जिं खँ मथुल ।

जि थःगु मुले तया चवनागु सिलोटे च्वांगु हिसाब छु गुजागु आवेशे लाना मस्यु 'अथे मखु' धया सहसा थःगु हे ल्हार्ति म्हुयादिल । जिगु ह्म चिकमिन, मन सतर्क जुल, छयो कळुगु कळुका नतुं यौवन सुलभ मिखा प्यख्खे चाहिल । थ्वया लिपा छकः थुइका बिया दो साथ हे माक खँ जिं थुल, याना चवनागु हिसाब मिले जुल ।

× × × ×

थन तक केवल जिगुपाखें कर्तव्य पालन याय्माःगु मझिंगु अवस्था मवो । तर धौछिति न्ह्यवः उजागु छगू अवस्था वल ।

थउँ कन्हे वेकः नं शिक्षक वृत्ति तोता दी धुं कल । छु अड्डाय् भाल मस्यु वेकः खरदार जुया दिल हँ । अय्सां बानाप मित्रता दुगुलिं बराबर छेँ मा, बा नं वेकःया छेँ मा । थउँ प्यवौति न्हापा-न्हाचः तिति वेकः छेँ भाल । जितः माजुं सःतके हयातःह्म मनू नं चया चवन । वहनीसिया आठबजे जुल, अय् नं बा छेँ दुहां मागु मखुनि । जि वेहथाथ् जुइधुं कल, सःतः वःह्म हथाथ् चाचा 'याकन भासं; छेँ माजु हाला चवना दो' धका हाला चवन । तर जि धाःसा वेकःया हे न्होने लागु स्वाहाने कुहां वनेत वेकःयात मखंछु याना वे मझाल । जि करीब दुइ तीन मिनेट तक थुकथं दोधारे लाना ह्मखने मदु थाय् दनाचवना । अन्त्ये वेक नं हे सः खाका धयादिल 'बाबा; वने मत्योनिलाः हुं लिबात' जि नं प्याखने थें स्वाराक पिहांवया वेकःया न्होने वहे लुवाखलवीचवना ल्हा निपां पेपुंका छयो कळुका । थुबले जुलं सर्वस्व बुका च्वाँह्वासिया थुजागु वेकःयागु ख्वा खना जिगु मनं धाला—अय् जि उबले व आ छु पात !!!

पक्षपातयात

श्री हर्षरत्न

छंगु छु अधिकार नुगले च्वन्यगू
मिले जुयाच्च्वंपिन्त फायगू ? ॥

च्वसापासा

१०००

सम भाग नया सम भाग पुना
शान्तं जीवन हंगु खना
मूलम्ह मनुख्या नुगले बास
छं यावयगू छुकिया आश ॥१॥
छं के ताकत गुलि बल्लगू
निर्बलपिके क्रोध पिकायगू
थःत दुःख हे ज्वीगू जूसा
मनुखं छन्तः सहयाय् मफुगू ॥२॥
न्याम्हस्या नुगले बास छ च्वंसा
कलह जुया वै मेह्वं स्थूसा
निह्वत्यपुजक हे दुगु छें जूसा
लवाक्यगु शक्तिदु छंके स्यंसां ॥३॥
पर छांलाका थः जक नयगू
परया पीडा स्वे च्वन्य फैगू
बल्लापिनि जक फुदंक नयगू
फुक जिमित शिक्षा छं व्यूगू ॥४॥

अविवेकीया मनसं बास
छंगु जुया च्वन थनसं खास
विवेकिह्वं ज्वन छंतः तोता
समान ताया शिक्षा मेता ॥५॥
दाजु किजापिनि प्रेम व मेल
खंका इमि छें भिगू चाल
छह्हास्या नुगले बास छ च्वोना
इमिगू उन्नति छं बिह व्वाना ॥६॥
धिकारखः उह्व गुह्वसें छन्तः
बास बियाबो नुगले छन्त
स्याना थः हे बान्धवपिन्त
पीडे याइह्व काय कलात ॥७॥
जबतक मनुखं छन्त ज्वनाच्चन
हृदये छन्त स्थान बियाच्चन
तबतक उह्वस्या दै मखु शान्ति
फवी मखु हानं मनया भ्रान्ति ॥८॥

शासनवंश कथा अंक—३

प्रथम संगीतिया बारै

भिक्षु अमृतानन्द

[संगीति अथवा संगायना धाम्गुया माने भगवान् परिनिर्वाण ज्वीवं माननीय भिक्षुसंघपिं मुनाः बुद्धं कनावंगु धर्मया संग्रह

याःगु अवस्था खः ।—ले०]

तथागत परिनिर्वाणं लिपा दकेन्हापां राजगृहे
सप्तपर्णी गुफाय् प्रथम-संगायना जूगु खं उभयपक्षिक
—थेरवादी व महायानी—बौद्ध-लोकं निर्विवादपूर्वक
स्वीकृत याः । थ्व हे विचार प्रकट यास्ये विलियम्
गाइगर महाशयं थःगु महावंश अनुवादया भूमिकास

थये धाल—“The same is found in the
later tradition. Among the Northern
Buddhist Sources dealing with the
First Council I mention the Mahavastu.
Here, in agreement with Southern

tradition Kasyapa is given as the originator of the Council, the number of the Bhikkhus taking part in it is stated to be 500 and the place the Saptaparna grotto near Rajagriha.*”

फाहियानं (४०० ई०) नं थथे हे धयातःगु दु ।
केवल हुयेनसांगं (६५० ई०) जक संगायनाय् दोछि
(१०००) भिक्षुपिं दु धयातल धका बील् महाशयया
सफुली दु × । थ्व प्रथम
संगायन निर्मल बुद्ध-
धर्मया हाः खः, जग खः
तथा मूल-धर्मया धुकू
खः ।

× × ×

(१) भगवान् परि-
निर्वाण जूगु दिन अथवा
तिथि छु खः ?

भगवान् परिनिर्वाण
जूगु तिथि वैशाखपुन्ही
खः । अर्थात् सूर्यमास
नक्षत्र क्रमया हिसाबं
वैशाख महिनाया
भिन्यान्हू (१५) दुखुनु
खः । थुगु धारणा,

लेखक

बर्मा, लंका, स्याम, काम्बोदिया तथा भारत —
सकबनच्चंपिसं यानावया च्वन । ल्हासाय् नं थथे
हे खः । मूल-पालि तथा संस्कृत बौद्ध ग्रन्थे थुकिया
प्रमाण यक्व दु । शासनवंशे ला बार स्मेत खोले
यानातःगु दु । गुगु अनुसार वैशाख पुन्ही मंगलवार

खः । समन्तपासादिकाय् वैशाख पुन्हीया सुथ प्रहरे
परिनिर्वाण जुल धका धयातःगु दु * ।

जापानितय्सं फेब्रवरी १५ तारिक माने याः ।

×फ्लीट् (Fleet) महाशयया खँ स्वेबले तथाग-
तया जीवने वैशाख पुन्हीया नां तःकोमसि वोगु जूया
नीति शंका याय्छि धयार्थे जाःगु भाव प्रकट यानातल ।
—थ्व फ्लीट महाशयया बमलागु तर्क थें च्वं । शायद
वय्कया मने शंका थें जूगुया कारण थ्व ज्वीफु, गुगु

कारण वय्कनं न्हिथना
दिल । —सर्वास्तिवादी
हुयेनसांगं भगवान्या
परिनिर्वाण, च्यागूगु
महिनाया शुक्ल पक्ष ८ स
जुल धका धयातल हँ a ।
तदनुसार ल्याख्याना स्वे-
बले, यदि वर्ष ल्याख्याय्गु
क्रम भारते थेंतुं खःसा,
कार्तिक शुक्ल ८ जू वो ।
किन्तु वर्ष ल्याख्याय्गु
क्रम सकबनं छगू मजू ।

अति दूर देशे थुकिया
बारे भति फरक जुसां
अखण्ड चलेजुयावोगु भार-
तीय आचार्यपिनि परम्प-

रागत धारणानुसार तथा मूल-पालिया प्रमाणानुसार
निर्वाण-दिन व तिथि वैशाख पुन्ही हे खः, अकिं
महावंशे धालः—

* विसाख पुण्णिमि दिवसे पच्चूससमये अनुपादिसेसाथ
निब्बान धातुया परिनिब्बुतो । [- समन्तपासादिका]

× “The Day on which Budha died”

—J. R. A. S. 1909.

a Beal's Buddhist Records of the Western World II,
p. 33.

*The Mahavamsa, by wilhelm gieger p. liv.

×Beal's Buddhist Records, i pp lx-lxi; ii pp. 162-

164; Legge's Records of Buddhistic Kingdoms, p 85.

“कुसिनारायं यमकसालानमन्तरे वरे ।

वेसाख पुण्णमायं सो दीपो लोकस्स निब्बुतो ॥”

भगवान् परिनिर्वाण जुया विज्यावले विम्बिसार जुजु स्वर्गवास जुयाः च्यादँ (८) दत्त । अजातशत्रु-यात अभिषेक प्राप्त जूगु नं उलिहे दत्त ॥ विम्बिसार जुजु भगवान् स्वया न्यादँ (५) को । भिन्यादँ (१५) दुबले जुजुयात राज्य प्राप्तजुल । अभिषेक प्राप्तयानाः भिक्षुदँ (१६) दुबले जुजु बुद्धया शरणे वन । अनंलि स्वीन्हेदँ (३७) तक राज्य यानाः रव्वीन्हेदँ (६७) या बैसे स्वर्गवास जुल ० ।

(२) छ महिनाय्, छु तिथिस संगायनाया ज्या प्रारम्भ जुल तथा गोलाः बितेजुल ?

समन्तपासादिकादि ग्रन्थस भगवान् परिनिर्वाण जुयाः बाःछि लिपाद धम्मसंगायना यायूत्, महाकाश्यप महास्थविरं लखंलख भिक्षुपि मध्ये न्यासः प्रतिसम्भि-दालाभी अरहन् भिक्षुपि ल्यल धका धयातःगु दु ।

थुगु सम्बन्धे दीर्घनिकायार्थकथास स्पष्टरूपं छगू छुटेयाना थथे धयातःगु दु—

“भगवान् परिनिर्वाण ज्वी धुंसेलि छवाःतक वसपोलया सुवर्ण-देहयात पूजा सत्कार यात । छवाः तक चिताय् मिच्यात । छवाःतक धातु-पूजा यात ।— थुगु प्रकारं स्ववाः बित *।”

स्ववाः बितेजुया नयीछन्हु (२१) दुखुनु, जेष्ठमूल

- a महावंश ३-२; दीपवंशे नं ५-१
 - b अट्टवस्साभिसिन्तस्स सम्बुद्धो परिनिब्बुतो—[दीपवंश ३-३०, महावंश २-३२, समन्तपासादिका पृ० ४२]
 - c महावंश २-२६, ३०; दीपवंश ३-५६, ५९
 - d परिनिब्बानतो अट्टमासो अतिक्रन्तो—[समन्त-पासादिका, पृ० ५]
- *सुमंगलविलासिनी पृ० ५

शुक्ल पक्षया पञ्चमी खनु धातु विभाजन याता। थ्वहे बेलस महाकाश्यप महास्थविरं सुभद्र भिक्षुं धाःगु खँ निहथना संगायनाया लागी न्यासल भिक्षुपि ल्यया-विज्यात । भिक्षुपि ल्यये सिधय्का वसपोलं थथे धयाविज्यात -

“आव्रसो, गुष्मऋतु^bयाल्स्या बाकि दनि । अनंलि वर्षावास यायूगु दिन जल । अकिं सकलें राजगृहे यथा समये थयंकः वनेमाल ० ।”

थुगु सम्बन्धे नं दीर्घनिकायार्थकथास निश्चया-त्मकरूपं वर्षावास यायूत् प्यीन्हु (४०) जक बाकिदनि धका स्पष्टिकरण यानांतःगु दु ॥

समन्तपासादिकाय् सामान्य व्यवहारं धाल । दीर्घ-निकायार्थकथाय् दिन गिनितयानाः निश्चय यानाः धाल । अतएव यथार्थ दिन सीकेत लिपायागु कथना-नुसार निश्चय यायूमाल ।

थन, महिना गिनितया क्रम सूर्यमास क्रम जुल । बुद्ध शासने व्यवहृत जुयाच्चंगु महिनाया ल्या अघो-लिपिस कथनातयागु तालिकानुसार सीकेमाल । पालि साहित्ये शासनिक ज्याखँय् स्वंगू जक ऋतु व्यवहार याः* । प्रत्येक ऋतुस लाः प्यलाः व च्यागू उपोसथ

a जेट्टमूठ सुक्करुपक्ख पञ्चमीयं पन धातुयो भाजयिसु— [सुमंगलविलासिनी, पृ० ५]

b फगुनस्स च कालम्हा, याव आसाहि पुण्णमा । गिम्ह कालोति विज्जेय्यो, अट्ट होन्ति उपोसथा ।—(विनयत्थम-ञ्जुसा, पृ० १३)

c इदानि गिम्हानं दिग्ग्हो मासो सेसो उपकट्ठा च वस्सु-पनायिकाति—(समन्तपासादिका, पृ० ५)

d आवुसो इदानि तुम्हाकं चत्तालीस दिवसा ओकासो— (सुमंगलविलासिनी पृ० ५)

* चतुरो-चतुरो मासा, कत्तिक कालपक्खतो ।
कंमा हेमन्त, गिम्हान, वस्सान उतुयो...।—
(अभिधानपदीपिका ७८)

दुः। प्रत्येक ऋतुया तृतीय व सप्तमी उपोसथ चातुदसी ज्वी। वर्षान ऋतुया प्रथम दिने प्रथम वर्षावास यायगु। द्वितीय वर्षावास यायगु दिन वर्षान ऋतुया निगूगु उपोसथया कन्हे खुनु खः। अर्थात् थन क्यना तयागु तालिकानुसार श्रावण कृष्ण १ खुनु जुल।

थुकथं परिनिर्वाणं न्यीछन्हू दुखुनु भिक्षुपि ल्ययाः वसपोल महास्थविरपि थः माःमाःगु लंपुलिना वन। क्रमशः संगायनाय वनेमाःपि भिक्षुपि सकले आषा-

न्यासल भिक्षुपित च्वनेगु आसन तयार यायमाल धका धाल। अकिं समस्तपासादिकाय, “थेरो पठमं मासं सब्ब विहार पटिसंखरापेत्वा रब्बो आरोचेसि” धका धाःगुA। अजातशत्रु जुजुं यथासमये आसन ब्याक्क तयार यानाः स्थविरपित निवेदन यात। वयां कन्हेखुनु महास्थविरपि सकले भोजनकृत्य सिधयका नियमित स्थाने वनाः संगायनाया ज्या प्रारम्भ यात। अकिं धाःगु—

× उपोसथ हेमन्तऋतु	उपोसथ गृष्मऋतु	उपोसथ वर्षानऋतु
१—कार्तिक कृ०—१५	१—फागुण कृ०—१५	१—आषाढ कृ०—१५
२—मंगसीर शु०—१५	२—चैत शु०—१५	२—श्रावण शु०—१५
३—मंगसीर कृ०—१४	३—चैत कृ०—१४	३—श्रावण कृ०—१४
४—पूष शु०—१५	४—वैशाख शु०—१५	४—भदौ शु०—१५
५—पूष कृ०—१५	५—वैशाख कृ०—१५	५—भदौ कृ०—१५
६—माघ शु०—१५	६—जेष्ठ शु०—१५	६—असोज शु०—१५
७—माघ कृ०—१४	७—जेष्ठ कृ०—१४	७—असोज कृ०—१४
८—फागुण शु०—१५	८—आषाढ शु०—१५	८—कार्तिक शु०—१५

द्वया शुक्लपक्षस राजगृहे थ्यंकःवन*। अले अन महा-स्थविरपि सकले मुनाः आषाढपुन्हीखुनु, गृष्मऋतुया अन्तिम उपोसथ यानाः वयां कन्हे आषाढ-कृष्ण प्रतिपदा खुनु वर्षावास समादान यात। थव बेलस महास्थविरपिनि थथे सलाह जुल कि वर्षानया प्रथम महिनाभरी विहार प्रतिसंस्करणादि याय्माःगु ज्या यानाः निगूगु महिनाय धर्मसंगायना याय्*।

लच्छ्रयंकं विहार प्रतिसंस्कारण यानाः लिपा स्थविरपिसं अजातशत्रु जुजुयात संगायना याय्थाय्

* आसाहि सुक्कपक्खग्धि, सुक्कपक्ख ठित्थिका।

उपागुं राजगहं, सम्पन्न चतुपच्चयं ॥—(महावंश ३-१४)

× इन्द मयं आवुसो पठमं मासं खण्डफुल्ल पटिसंखरणं करोम, मज्झिममासं सन्निपत्तिवा धम्मं च विनयं च संगायिस्साम।—(चूलवाग पृ० ४०६)

“वस्सानं दुतिये मासे, दुतिये दिवसे पन।

रुचिरे मण्डपे तस्मिं थेरा सन्निपत्तिसु ते”।*

अर्थात् वर्षानया द्वितीय महिनाय, द्वितीय दिने, यईपुसे च्वंगु दबुली स्थविरपि संगायना याय्त मुन।

द्वितीय महिना धाःगु श्रावण खः। द्वितीय दिने धाःगु छु ले ? थथे धाःगुया मतलब छु धाःसा—अजातशत्रु जुजुं संगायना याय्त आसन तयार याय्-धुन धका धाःखुनु स्थविरपिसं आनन्द स्थविरयात थथे धाल—“आवुसो, कन्हे संगायानाया ज्या प्रारम्भ ज्वीगु जुल। छ धाःसा शैक्ष सकरणीयतिनि। शैक्ष समान जुयाः संमेलने वनेयोग्य मजू। अतएव अप्र-

A. महावंशे नं—“वस्सानं पठमं मासं सब्बसेनासनेसुपि।

कारेसुं पटिसंखारं वत्वानाजातसत्तुनो।” — ३-१६

* महावंश ३-२६

मादी जू"× । स्थविरपिनि वचनं आनन्द स्थविरयात
प्रबल उद्योगी यात । वसपोलं वीर्यं बढेयात । अन्तस
वसपोलं अरहत् फल साक्षात्कार यात । वसपोल अर-
हत् जुखुनुयां कन्हेखुनु संवपि संगायना यायूत मुन ।
अकिं द्वितीय दिने धाःगु ।

उपर्युक्त खं थ्व सीदत कि संगायनाया ज्या,
वर्षान्मतुया द्वितीय महिनाय अर्थात् श्रावणया कृष्ण-
पक्षस प्रारम्भ जुल ।

छु तिथिखुनु धाःसा—श्रावणकृष्ण पंचमो खुनु ।
थ्व तिथि सम्बन्धि खँ मेमेगु सफुलि खने मदु किन्तु
दीर्घनिकायार्थकथाय् खने दु । उकी थथे धया तःगु
दु—“अले स्थविर भिक्षुपिं द्वितीय दिने पक्षया
पञ्चमीखुनु धर्मसभाय् एकत्रित जुल*।”

संगायनाया बारे दीपवंशे भगवान परिनिर्वाणं
खला फुना प्यला क्यंबले धका धयातल । थुकिया
हिसाबं भदौ क्यंबले धायफू । किन्तु अनसं हानं
द्वितीय वर्षावास याय्गु समये धका धयातःगुलि
वर्षानया द्वितीय महिना हे ठहरे जूः । खला फुना
प्यला क्यंबले धका धाःगु सामान्य व्यवहारया
हिसाबं ङ्त्रीफु ।

× स्वे आवुसो सन्निपातो त्वं च खो सेक्खो सकरणियो
तेन ते नयुत्तं सन्निपातं गन्तुं अप्पमत्तो होहीति—(समन्तपा-
सादिका, पृ० ७)

*अथ थेरा भिक्खु दुतिय दिवसे पञ्चमियं पक्खस्स कतभत्त-
किच्चा पत्तचीवरं पटिसामेत्वा धम्मसभायं सन्निपत्तिसु ।—
(सुमंगलविलासिनी, पृ० ८)

सारार्थदीपनि विनय टीकाय् नं ‘धम्मसभायं सन्निपत्तिता’
धयागु पदया अर्थ कनातःथाय् ‘पक्खस्स पञ्चमियं सन्निपत्तिसु’
धका च्वयातःगु दु ।— पृ० ५०

‡ पाणिनं अनुकम्पाय, सासनं दीघकालिकं,
अकासि धम्मसंगाहं, तिण्णं मासानं अच्चये ।
सम्पत्ते चतुत्थेमासे, दुतिये वस्सूपनायिके ।—(दीपवंश ४-३४)

संगायनाया ज्या-खँय् गोला बितेजुल धयागु
बारे न्हाथाय्सं न्हेला बितेजुल धका धयातःगु दु ।
यथाः—

“सत्तमासेहि निट्ठासि पठमो संगहो अयं ।

एवं सत्तहि मासेहि धम्मसंगीति निट्ठिता ।”A

आः थन बिचायाना स्वयंबले फागुणया कृष्ण-
पक्षभा संगायनाया ज्या समाप्त जुल धका धायफू ।

(३) उगु सभाय्, अग्रस्थान प्राप्तजूपिं भगवान्था
मुख्य मुख्यपिं शिष्यपिं नं दुला ?; दु ।

दीपवंशानुसार उगु सभाय् दुपिं अग्रस्थान *
प्राप्तजूपिं भगवान्था प्रमुख शिष्यपिं गुम्ह (६) दुगु
खनेदु । यथाः—

(१) “धुतंगे अग्रस्थान प्राप्तीम्ह महाकाश्यप महा-
स्थविर, (२) बहुश्रुते अग्रस्थान प्राप्तीम्ह आनन्द महा-
स्थाविर, (३) विनये अग्रस्थान प्राप्तीम्ह उपालि महा-
स्थविर, (४) दिव्यचक्षुस अग्रस्थान प्राप्तीम्ह अनुरुद्ध
महास्थविर, (५) अवबोधङ्गीगुलि (पटिभाण) अग्र-
स्थान प्राप्तीम्ह वंगीस महास्थविर, (६) धर्मोपदेश
याय्गुलि अग्रस्थान प्राप्तीम्ह पूर्ण महास्थविर, (७)
विचित्र धर्मोपदेशे अग्रस्थान प्राप्तीम्ह कुमार काश्यप-
महास्थविर, (८) विभक्त भाषणे अग्रस्थान प्राप्तीम्ह
कात्यायन महास्थविर, (९) प्रतिसम्भिदा × (प्यंगुलि)
स अग्रस्थान प्राप्तीम्ह कोष्ठित महास्थविरa।”

A. सुमंगलविलासिनी, पृ० ११; समन्तपासादिकाय्, पृ० १०

* स्व, लेखकया संक्षिप्त बुद्ध-जीवनी पृ० १०२

× स्व, लेखकया धम्मपददृक्कथाया परिशिष्ट पृ० ४४

a धुतवादानं अग्गोसो कस्सपो जिनसासने ।

बहुस्सुतानं आनन्दो, विनये उपालि पण्डितो ॥

दिव्वचक्खुम्हि अनुरुद्धो, वंगीसो पटिभानवा ।

पुन्नो च धम्मकथिकानं, चित्रकथी कुमारकस्सपो ॥

विभज्जनम्हि कच्चानो, कोट्ठितो पटिसम्भिदा ।

अञ्जेपत्थि महाथेरा अग्गनिक्खत्तका बहु ॥

—[दीपवंश ४-७, ९]

मेपि महास्थविरपि व्याक चतुप्रतिसम्भिताभी
निक्लेशी अरहत्तपि खः। भगवान्या मुख्य श्राव-
कपि सहित न्यासल महास्थविरपि मुनाः संग्रह
याःगु धर्मसमूह जूयानिति थुकियात थेरवाद धाल।
अकि धागुः—

“थेरेहि कत संगहो थेरवादोति वुच्चति” *

(४) धर्म व विनय संग्रह यात धाःगुया मत-
लब ह्यु ?

विनय धाःगु तोता मेगु बाकिदुगु बुद्ध-वचन
व्याक धर्म खः। धर्म धाःगु तोता मेगु बाकिदुगु बुद्ध-
वचन व्याक विनय खः।

विनय धयागु भिक्षु भिक्षुणी, उपासक उपासिका-
पिनि बारे विधान, नियम, चारित्र-वारित्र-शील
सम्बन्धी बियातःगु तथागतया उपदेश समूह खः।
धर्म धयागु कुशलाकुशलनिसे निर्वाणतकं अवबोध
यायूत साधन समानगु तथागतोपदेशित शील,
समाधि तथा प्रज्ञा-ज्ञानया समूह खः।

छाय संगायनाय दकेन्हाप्पां विनय संग्रह याःगु ?

सकल संघया सम्मति। गुकथं ? संगायनाया
ज्या प्रारम्भ यायूत दकेन्हाप्पां महाकाश्यप महास्थ-
विरं संघसभाय “दकेन्हाप्पां छ संग्रह याय्मालि”
धका न्यंबले, “दकेन्हाप्पां विनय संग्रह याय्मालि”
धका धाल। छाय धाःसा विनय हे शासनया आयु
खः। विनय रहे जूसा शासन नं रहेजुई, विनय हीन
जूसा शासन नं हीनज्वीः। विनय सम्बन्ध विचार
पानावोगुलि हे लिपा तथागत-शासने शाखात दया-

* दीपवंश, ४-११

॥ आवुसो कि पठमं संगायाम धम्मं वा विनयं वाति ?
भिक्षू आहंसु, भन्ते महाकस्सप, विनयो नाम बुद्धसासनस्स आयु,
विनये ठिते सासनं ठितं होति, तस्मा पठमं विनयं संगायामाति ।
—[समन्तपासादिका, पृ० ७]

वल। कालान्तर लिपा सरल विनयसूत्रादि नं
रचना जुल। गुकिया कारणं सम्भवतः थेरवाद
याकनं हे थःगु मां-भूमी तोतेमाल। थौअद्यापि नं
थेरवादि ह्यु बिल धका सारगु छवे चीका, धौने
द्योनेसं च्वंगु असारगु ख्वला-खिलाजक पुत्तुवीका,
खित्तु खिनाज्वीपि दु—थ्वला संसारया स्वभाव
हे खः। सि सःगु सिमाय् ज्याय् ख्यलेमदु थं जाःगु
सिमाख्वला, हः-हि नं दु। अयूनं थ्व ज्याय् हे ख्यले
मदुगु खैमखु—स्यसा, यकोहरे मजूसा।

अकि विनय शासनया आयु खः। संगायना
याय्माःगुया मुख्य उद्देश्य हे शासन चिरस्थायि यायूत
खः। अतएव दकेन्हाप्पां विनय नि संगायना यायूगु
युक्ति-युक्त ठहरे यात। अकि सकल संघया सम्मति
महाकाश्यप महास्थविरं, शासन चिरस्थायिया
दृष्टि, उपालि महास्थविरयाके सारा विनयसम्बन्धि
प्रश्न यात। तदनन्तर आनन्द स्थविरयाके धर्म
(सूत्राभिधर्म) सम्बन्धि प्रश्न यात।

धुकथं निगूजक नामं धर्मसंगायना याय्माःगु
छाय ?

सम्भवतः थथे याःगु भगवानं परिनिर्वाण समये,
“आनन्द, जि मदय्धुंका छिमिसं जिमि शास्ता मन्त
धका शोक याय्माःगु मदु ; जि मदय्धुंका जि उपदेश
याना प्रज्ञपित यानातयागु धर्म व विनय हे छिमि
शास्ता खः, गुरु खः” धका धयाविज्यागुलि नं
ज्वीफु *।

धर्म व विनय धयागु ह्यु खः ?

धर्म धयागु सूत्राभिधर्म निगुलि खः। विनय
धयागु विनय पिटक व्याकं खः। अकि धर्म व
विनयया विभागयाना क्यनातःथाय् बुद्धघोष अर्थ-

* यो वो आनन्द मया धम्मो च विनयो च देसितोपञ्चतो
सो वो ममच्चयेन सत्था ति—[महापरिनिर्वाण सूत्र]

कथाचार्य अवशेष बुद्धवचन व्याक धर्म धका धाःगु * ।

संगायनां लिपा आचार्यपिसं धर्म-संग्रहले च्वंगु विशेष धर्म, परमार्थ धर्म (चित्त चैतसिक : व्याक कथायसं तथा: अभिधर्म धका विभक्त यात । थुगु प्रकारं धर्म-संग्रह धाःगुलि सूत्र-पिटक व अभिधर्म पिटक निगुलि अन्तरगत जुल । अकिं समन्तपासादिकाय, संगृहित व्याक धर्म-विनययात स्वंगु प्रकारं विभक्तयाना क्यनातःथाय विनयपिटकादि धका धाःगु × । थुकिया विस्तर खँ स्वंगु पिटकया खँ प्याहाँ-बोथाय वई ।

ल्हासाया दुल्वा धयागु सर्वास्तवादीपिनि विनय सफुया द्वितीयभागे उपर्युक्त विषये थथे धयातल— धर्मया खँ आनन्द स्थविरं कन । विनयया खँ उपालि महास्थविरं कन तथा मात्रिका (मातिक=अभिधर्म) या खँ महाकाश्यप महास्थविरं कन^a ।

थुगु बारे फाहियानं च्वेच्वंगु खँ समान व हुयेन-सांगं क्वे च्वंगु खँ समान अभिधर्म महाकाश्यप महा-स्थविरं संग्रह यात धका धयातल b ।

(५) संगृहित धर्म-विनय व्याक गोगू पिटके दु ? स्वंगु पिटके दु । व थथे—(अ) विनय-पिटक, (आ) सूत्र-पिटक तथा (ई) अभिधर्म-पिटक ।

(अ) ०निसलां मयाक शिक्षापद दुगु महा-

* कथं धम्मविनय वसेन दुविधं ? सब्बमेवेतं धम्मो च विनयोचाति संखं गच्छति । तत्थ विनयपिटकं विनयो, अवसेसं बुद्धवचनं धम्मो—[समन्तपासादिका, पृ० ९]

× कथं पिटकवसेन तिविधं ? सब्बम्पिहेतं विनय-पिटकं, सुत्तन्त-पिटकं, अभिधम्म-पिटकंति तिप्पभेदं होति—[समन्तपासादिका पृ० १०]

a Rockhil's Life of the Buddha, (1907) p. 148.

b Beals Buddhist Records.

० सुमंगलविलासिनी, पृ० ९; समन्तपासादिका, पृ० १०;

सारार्थदीपनि, पृ० ५१

विभंग (पाराजिकापालि) व स्वसलां मयाक शिक्षापद दुगु भिक्षुणीविभंग (पाचित्तियपालि) जंमा रब्बीप्यंगु (६४) भाणवार दुगु थव उभय विभंग (पाराजिका-पाचित्तिय ; चयगू (८०) भाणवार व न्योनिगू (२२) खन्धक दुगु खन्धक (महावग्ग, चूलवग्ग) तथा न्योन्यागू (२५) भाणवार व भिन्नुगू (१६) परिवार दुगु परिवारपालि—थव जंमा न्यागू ग्रन्थयात 'विनयपिटक' धाल ।

(आ) वर्ग खंगू (३) प्यीप्यपू (३४) सूत्र तथा रब्बीप्यंगू (६४) भाणवार दुगु दीर्घनिकाय^a; भिन्नुगू (१५) वर्ग, सच्चि व न्येनिपू (१५२) सूत्र तथा चयगू भाणवार (८०) दुगु मज्झिमनिकाय^b; न्हेदोल व न्हेसल रब्बीनिपू (७७६२) सूत्र व सच्चिगू (१००) भाणवार दुगु संयुक्तनिकाय^c हानं गुदोल व न्यासल न्येन्हेपू (६५५७) व निदोल भाणवार (२०००) दुगु अंगुत्तर निकाय^d; खुहकपाठ, धम्मपद, उदान, इतिवुत्तक, सुत्तनिपात, विमानवत्थु, पेतवत्थु, थेरगाथा, धेसीगाथा, जातक, निहेस, पटिसम्भिदा, अपदान, बुद्धवंस, तथा चरियापिटक आदि जंमा भिन्नुगू (१५) ग्रन्थ दुगु खुहकनिकाय*—थुकथं जंमा न्यागू पिटकयात 'सूत्र-पिटक' धाल ।

(इ) न्हेगू (७) विभक्ति युक्तगु धम्मसंगणि,

a चतुत्तिसेव सुत्तन्ता तिवग्गो यस्स संगहो ।

एस दीघनिकायोत्ति पठमो अनुलोमिका ।

b दियद्ध सत सुत्तन्ता द्वे च सुत्तानि यत्थ सो ।
निकायो मज्झिमो पञ्चदसवग्ग परिग्गहो ।

c सत्तसुत्त सहस्सानि सत्तसुत्त सतानि च,
द्रासट्टि चैव सुत्तन्ता—एसो संयुत्त संगहो ॥

d नवसुत्तसहस्सानि पञ्चसुत्तसतानि च ।

सत्तपञ्जास सुत्तानि संखा अंगुत्तरे अयं ॥

—(समन्तपासादिका, पृ० १५)

* सारार्थदीपनी ५४ पृष्ठे, बुद्धवंश व चरियापिटक तोता १३गू ग्रन्थ जक खुहकनिकाये तथातल ।

म्हिन्यागू (१८) विभक्ति युक्तगु विभंग, म्हिन्यागू (१४)
विभागं युक्तगु धातुकथा, खगू (६) प्रज्ञप्ति युक्तगु
पुगलपञ्चत्ति, दोळिपू (१०००) सूत्र दुगु कथावत्थु,
म्हिन्यागू (१०) यमक दुगु यमक तथा न्याप्यगू (२४)
प्रत्यय दुगु पठान—थुलि न्हेगू (७) महाप्रन्थयात
'अभिधर्म-पिटक' धाल ।

(६) गुकथं धर्मं व विनययात न्यागू निकाये
विभक्त यात ?

दीर्घनिकायादि प्यंगू निकाय अर्थेतुं तथा अर्थात्
तोता मेगु बाकिदुगु विनय, अभिधर्म तथा १५ गू
चिचिधंगु ग्रन्थ स्मेतयात खुद्दकनिकाये दुप्वात ।
थुकथं धर्मं व विनय व्याक्कं न्यागू निकाये अन्तर-
गत जूगु जुल । अकिं धाःगुः—

मचाखाचा—

“दया”

श्री धर्मज्योति

हिन्दुस्तानया छगू देशे देवदास धयाम्ह छम्ह
मचा दया च्वन । देवदास एकदम दयापूर्णम्ह मचा ।
व वहे देशया छगू पाठशालाय् आखः ब्वं वन । वहे
स्कूले मेम्ह मचा छम्ह नं दु गुम्ह चाहिं एकदम
बदमाश, वया नां मोहन ।

छन्हु देवदास स्कूले वनाच्चवंबले लेँ छम्ह बुढाम्ह
मनू खनगुम्हेसिके वस छजु बाहेक मरु । वनं लात्तां
फात्तां वोगु । हानं व बुढा निन्हु स्वन्हुया नय्मखम्ह ।
व तसकं बुढा जूया नितिं ज्या याना नय् मफु । देव-
दासया थुजाम्ह मनू खनाः तःसकं अफशोस जुल ।
वया मने दया (करुणा) पिहाँ वल । वं व बुढायात
थःगु छपा कमिज (लँ) त्वया बिल । हानं थःके
दुगु ध्यवा वियाः स्कूल वन । देवदासयागु थजागु

“ठपेत्वा चतुरोपेते निकायो दीघ आदिको,
तदब्बं बुद्धवचनं निकायो खुद्दको मतो ति ।” ×

(७) गुलि धर्मस्कन्ध दु ?

जम्मा चय्यदोल (८४०००) धर्मस्कन्ध दु । थ्व
खँया विस्तर सीके मन्दुपिसं समन्तपासादिकाय् स्वय-
माल । थुलि धर्मस्कन्ध मध्ये तथागतयापाखें चय्यनि-
दोल (८२०००) व भावकपिनिपाखें निदोल (२०००)
याना जंमा चय्यदोल धर्मस्कन्ध दुगु जुल । अकिं
धागुः—

“द्वासीति बुद्धतो गण्हं द्वेसहस्सानि भिक्खुतो ।
चतुरासीति सहस्सानि येमेधम्ममा पवत्तिनो ति ।”*

× समन्तपासादिका, पृ० १६

* समन्तपासादिका, पृ० १६

दयायागु ज्या खना मास्टरया वयात खूब यो । तर
मोहन धयाम्ह मचाया मत्ती तसकं मर्भी । वं देवदास
यात लेँ आपा कष्ट याईगु । कारण गुरुया व तःसकं
यो धैगु वया मने । थजागु कष्ट व दुःख व्यूसां
देवदासं मोहनयात छुं मया ।

छन्हु मोहन सिमाय्गया म्हिताच्च्वन । गथे मस्यु
व थःगु बदमाशचालं सिमां कुतुवल । तर वयात
सहायता याइम्ह सुन मदु । देवदास वहे लेँपुं छुं ज्या
वनेत वनाच्च्वन । देवदास वयाच्चवंगु खनाः मोहनं
धाल—“देवदास जितः सहायता ।” व मेपिं थें जाम्ह
देवदास मखु । वं मोहनयात माःगु याना छें ध्यंका
बिल । थबले मोहनया मां-बौपिसं देवदासयात
गुलि धन्यवाद बिलज्जी ?

न्हूगु दँ

न्ह्याम्हसित नं न्हूगु चीज मयो मजू। न्हूगु धयागुली छगू गजबगु शक्ति दु। न्हूगु धयागुली गुलि शक्ति दु, उलि हे पुलांगु धयागुली नं दु।

थौंया लोके विशेषयानाः न्हू न्हूगुया खोजि आपा जुयाच्वन। न्हूगु धाय्वं पुलांगुयात लिफ हे मसोसे वांछ्वयत्त सं। सना नं च्वन। सं हे नं सनितिनि। तर होश तयमा न्है !

न्हूगु दँ वय्वं सुयातजक हर्ष मज्जी चाहे न्ह्याम्ह हे थज्जीमाः। छाय्, संसारया फसं, संसारे च्वना च्वंतले मकय्क च्वने फुम्ह सु दर्ई? अकिं हर्ष सा हर्ष, विस्मात सा विस्मात जूहे ज्वी।

थुगुसिया न्हूगुदं ला छगू गजबगु हे ज्या क्यन। छक्यातला सकसितं आश्चर्य हे यानाबिल। तर छु

संसारे च्वंपि सकलें हे छपुलँवी वनेमाः धयागु दुला ? अथे खःसा, थथे कल्पना याय्गु हे भूल। छम्ह मांया प्यम्ह मस्त छगू हे तालयापि कदाचित मजू, न ज्वी, न जुयावंगु हे दु। बरु छु धाःसा न्ह्याम्हसें यानानं, न्ह्यागु लँपु वनानं सत्व कल्याणया ज्या याय्माः।

जीवनया दुस्यो मभीकं पिनें यक हे भी खनेदुसां वास्तवे उन्नति, कल्याण अथवा हितजुल धका धाय् जीमखु। मध्यममार्ग ज्वनाः दुने नं पिने नं भिके हे माः। गुलि सिंकिमि जूसा गुलि लोहँकिमि अवश्यमेव ज्वीमाः। अतएव भीसं विश्वकल्याणया लागी न्हूगु दँ न्हून्हूगु बुद्धि, विचार, उपाय पिकाय् फय्केमाः, तर ज्ञानं युक्तगु। सकसितं न्हूगु हँ दँ ज्वीमा !

समाचार—

सारनाथया उत्सव—सारनाथ मूलगन्धकुटी विहारया फिगुंगु वार्षिक उत्सव अत्यन्त बांलाक, लडाखया प्रधानम्ह लामा श्री जेल्दुन् कुशोक बकुलाया सभापतित्वे जुल।

सभास बर्मा, लंका, चिटगाउँ तथा नेपायापि सज्जनपि उपस्थित दुगु जुल।

सभाया ज्या पंचशीलं प्रारम्भ जुल। भिक्षु जगदीश काश्यपं सभापतिया परिचय बी धुंकेवं नागपुरया श्री अनन्तरामचन्द्र कुलकर्णीनं भाषण बिल। वय्कनं थथे धाल—“भगवान् बुद्ध भारत माताया पुत्र खः। वसपोलं सकसितं उत्थे खनेगु विश्व प्रेमया शिक्षा बियातःगुलि थौं डा० अम्बेडकर वसपोलया शरणे वन।”

बर्मा महासंघ सभाया मंत्री, भिक्षु ऊ० जागरं भाषण याःसे भारत व बर्माया दृष्टी च्वंगु सांस्कृतिक

सम्बन्ध दुगु खँ क्यनाः अन्तम भारतं याकनं हे बुद्ध धर्मयात थःगु याना काई धयागु आशय क्यन।

बंगालयाम्ह महास्थविर भिक्षु धर्माधारं नं भाषण बिल।

लंकायाम्ह भिक्षु सद्दातिसं भाषण यासे भारतीय सनातनिते ‘सन्मार्ग’ पत्रद्वारा भगवान् बुद्धया प्रति अपवाद यानाः गुगु समाचार प्रचार यात, उकिया बारे अत्यन्त खेद प्रकट यानाः अत्यन्त मर्मस्पर्शी खँ कन।

नेपायाम्ह भिक्षु अमृतानन्द, गुम्ह समस्तलोक बौद्ध सम्मेलनया लागी लंकाय् वनाः हालेतिति ल्याहाँ वल, भाषण यासे शान्तिदायक भगवान् बुद्धया जन्मभूमो नेपाले अशान्ति फैले जुयाच्वंगुयात शान्ति याय्त न्ह्योनेसं च्वंगु देशं नं सहायता याय्माः धका धाल।

निगू मिनेट्या भाषण सिधय्केन्हो भिक्षु अमृता-
नन्दं पूर्ववक्ता कुलकर्णीया भाषणयात लिसःव्युसे, यदि
अपक्षपातं धालधाःसा भगवान् बुद्धयात भारत्या पुत्र
धायगुसिबे नेपाल राज्यया लुम्बिनी जन्मजूम्ह जूया-
नितिं नेपालमाताया पुत्र धायगु हे युक्ति युक्त खः,
मखुसा वसपोलयात इन्डो-नेपाली धाय्माः धका धाला

भदन्त आनन्द कौसल्यायनं भाषण यासे वर्त-
मान् संसारया चर्चायाता थौया समाज युद्धप्रेमी धं
ज्वीधुंकल धका धयाः भगवान् बुद्धया शिक्षायात
न्दिथना त्या-बु दत्तले शान्ति दैमखु धका धाल ।

सभापतिनं थःगु भाषणे, भगवान् बुद्धया विश्व-
मैत्रियात थःगु थाना कासा हे जक वर्तमान लोके
शान्ति दई । बुद्धया धर्म बौद्धपिनि लागी जक मखु
किन्तु मानवमात्रया लागी खः धाल ।

थ्व सभाले निगू प्रस्ताव पास जुल । उकीमध्ये
छगू प्रस्तावं उत्तरीय सरकारयात उत्तर प्रदेशे हाई-
स्कूल व इन्टरया परीक्षाया लागी पालिभाषा स्वीकृति
यानाव्युगु बारे घन्यवाद विल ।

सभाया ज्या सिधःसंलि बःनी मूलगन्धकुटी
विहारे यइपुसेव्वंकः प्रदीपपूजा जुल ।

न्येदोया दान—हाले हे बर्मासरकारं भारतीय
महाबोधि सभायात, भगवान् बुद्धया अग्रश्रावकपिनि
पवित्र धातुया लागी सांची दय्काव्वंगु न्हूगु विहारे
खर्च याय्त न्येदो दी (५००००) परित्याग यात ।

बर्माया राष्ट्र-धर्म—गोलाखे न्हो बर्माया
प्रधान मंत्री, श्री तखिनुनं पार्लिमेण्टे 'बर्माया राज्यधर्म
बुद्धधर्म ज्वीमाः' धयागु प्रस्ताव पेशयात । प्रस्ताव
सकसिनं सहर्षपूर्वक स्वीकृत यात । प्रस्तावे अन्य अल्प
संख्यक व्यक्तिपिनि लागी समान व्यवहार ज्वी धयागु
खं नं न्दिथना तःगु दु । उगु प्रस्तावे विशेषयानाः
निम्न स्वंगू खं नं न्दिथना तःगु दु, गुगु कि न्ह्याम्ह
बौद्ध राष्ट्रं नं लोबंके ज्युगु मखु ।—

(१) स्वदेशे व विदेशे धर्मप्रचार याय्गु बारे समु-
चित व्यवस्था याय्गु ।

(२) बर्माय् बौद्ध धार्मिक ज्याखंयात विशेष त्यवा
बीगु तथा थःगुदेशे बुद्धधर्मयात शक्तिसम्पन्न याय्गु ।

(३) बुद्धधर्मया बिरुद्धे ज्वीगु न्ह्यागुं ज्यायात
लँवा तिनाबीगु ।

वार्षिक मीटिंग—भारतीय महाबोधि सभाया
५८ गूगु वार्षिक मीटिंग, सभाया प्रधान केन्द्र, कालेज
स्कायर, धर्मराजिक विहार, कलकत्ताय् गत महिनाय्
२२ तारिके जुल ।

सभाया ज्या सिंहली जातीय संगीतं प्रारम्भ
जुल । सभाया वार्ता आदि न्यंके सिधःसंलि आगामी
वर्षया लागी सभाया ज्या भालाकाइपिं थथे ल्यलः—

सभापति, डा० श्यामाप्रसाद मुकर्जी, प्रधानमंत्री,
देवप्रिय वलिसिंह, संयुक्त मन्त्री, भिक्षु जिनरत्न व
मिक्षु संघरत्न, कौषाध्यक्ष, डा० अरविन्द बरुवा ।

सभाय्, भारते बैशाख पुन्हीया छुट्टी ज्वीमाः
धयागु प्रस्ताव नं पास यात ।।

बौद्ध-जगत—बौद्ध-जगत (The Buddhist
World) हालसाले कोलम्बो, लंकां प्रकाशित जुगु
पाक्षिक अंग्रेजी पत्रिका खः । प्रकाशक श्रीटुन लाउं,
पोस्ट बक्स; ७६३, कोलम्बो; लंका । वार्षिक चन्दा
कंरु १५)

पत्रिकाया धांचा आधुनिक अंगं पूर्ण जू । थुकिया
उद्देश्य विश्वया बौद्धपिनि छगू पुचः दय्केगु व प्रत्येक
बौद्ध देशया समाचार थुंखे उखे, उखे थुंखे थुंका
बीगु खः । थ्व पत्रिका विगत विश्वबौद्ध सम्मेलनया
प्रतिफलया स्वरूप खः ।

नेपायात नं विश्व बौद्धलोके थाय् बीगु इच्छा
जूसा, फुफुपिसं थुकियात बौद्ध समाचार तथा लेखादि
छय्गु उचित ।

पत्रिकालिसे चिट्ठिपत्र याय्गु ठिकाना थथेः—
Shri Tun Hla Aung,
Managing Editor,
P. O. Box. 763
Colombo, Ceylon.